

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy hóra . . . I kor. Egy hóra . . . I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 48. szám.

Az árvák napja

Debreczen, május 18.

Ezt a mi korunkat nem lehet, sőt nem szabad szeretetlenséggel vádolni. A humanus érzés a kultúrembernek elmaradhatatlan jellemvonása. Azok, akik az erkölcsi eszméket az örökkévaló Istenség fogalmával hozzák összeköttetésben, avagy azok, akik független morált hirdetnek, egyaránt hódolnak a szeretet törvényeinek.

A szeretetnek a mindenekfelett való törvényének hódol most két napig Debreczen város közönsége. Még pedig olyan szeretetoltár előtt állunk ezuttal, mely nem a tulzott vagy forszírozott humanizmus csillagzata alatt áll, hanem a legönzettebb, legkeresztényibb, legeszményibb szeretet sugáraiban ragyog.

Az árvák ügye hallatára magasan feldobog minden szív. Az is, aki ismeri, vagy ismerte valaha az árvaság gyötrelmeit; és az is, aki a jólét bársonyában félve remegve tekint a nyomoruságra.

És az árvák oltárai közül is mentegy kiemelkedik a református lelkészek árváinak az oltára. A református egyház, a maga liberáliszmusával megengedi lelkipásztorainak a nőülést, család alapítást; mert ebben a tényben a legfenségesebb reformátori elv érvenyesül; a lelkipásztor legyen minden tekintetben példaadója az ő gyülekezetének. Hogy eme reformátori elvnek minő

hatása volt a sülyedő erkölcsi középkorban, tisztában lehet azzal mindenki, aki valaha történelmet tanult.

És ma is, egy-egy igazi szentélye a családnak a református papok hajléka, hová a hívek mint példára, eszményre tekintenek fel, a városi s falusi életben egyaránt. S ezekből a papi házakból kerülnek ki a magyar társadalom legpuritánabb jellemesebb egyénéi. Példák igazolják. Közéletünk kiválóságai egy jelentékeny nagy részben szivták magukba, az ifjúkor fogékony napjaiban mindazokat a tiszteletreméltó, felemelő tulajdonságokat, melyek az igaz érdem útjain előbbre vitték s a közbecsülés piederstálján megtartották őket.

Tisztelettel s megnyugvással tekinthet hát a magyar társadalom a kálvinista papi házakra. — Igen, míg a családfő él. Amíg megkeresi a mindennapi szükös, egyszerű kenyeret! De ha ő egyszer behunyja két szemét s lehanyatlanak dolgos kezei; bezárul a fehér házikó az özvegy és árvák előtt s lesznek a sors üldözöttei, világ mostohái. A református egyház még arra is szegény, hogy gondtalan jólétet biztosítson lelkipásztorainak életükben. De már haláluk után az ő árváikról semmiképen sem viselhet gondot.

Azaz, hogy viselhet! Visel is. De hogyan? Napi 27 fillér árvatartó segélyt kapnak személyenként a lelkészi árva gyermekek. A tanítók, vasutasok, államhivatalnokok, bírók s ügyészek gyermekei számára intéz-

ményes otthonok, árvaházak, internátusok várnak.

Csak a lelkészi árvák előtt marad bezárva minden, minden ajtó!!

Most hát lelkes nagy emberek kezdeményezésére, ezek részére óhajt a magyar társadalom árvaházat, Kálvineumot létesíteni s e célra kicsiny üres oltárait felállítják a mi városunkban is.

Ez a két nap tehát az árvák napja. Nem kérjük ingyen a filléreket. A rendezőség magas művészi színvonalu ünnepségre hívogatja a hasznost kellemessel összefűző, karöltve megtaláló közönséget.

Legyünk ott ez oltárok körül. A könyörülő nagy Isten nevében. A bennünket minden pillanatban megáldó, az árvák gondját is reánk bízó nagy Isten nevében! (is.)

Haszontalankodás zártkörben

A képviselőház ülése.

A kegyelmes ur pártja ma megcsinálta azt, amivel fenyegetőzött, zárt ülést kért s az általános érdektelenség miatt határozatképtelen zárt ülések szünetével lopta az időt. Szinte keserű humor nyilatkozik meg az elnöki kijelentésben az utolsó szünet után, amikor azt mondja, hogy a „tanácskozássra szánt idő letelt“. Az országot, a nemzetet gyilkolják ezek az emberek s az ország és nemzet még türi? Quo usque tandem . . . Fővárosi tudósítónk a mai időlopásról ezeket jelenti:

Elnök Návay Lajos. A jegyzőkönyv fel-

Egy régi bál.

Irta: Krudy Gyula.

A Hamrák kisasszonyok már kora délelőtt megérkeztek Ujjfaluból a nagy családi tyúkültetön, amelyet a nagy hó miatt ökrök vontattak be Szatmárra. A kisasszonyok a tavalyi bál óta csupán annyit változtak, hogy Gerardin viselte az idén az á la France frizurát, amelyet tudvalevőleg egy héttel a bál est előtt szokás megcsinálni. A hét alatt a kisasszony karosszékben tölti az éjszakát és még akkor is mindig fenyeget az a veszedelem, hogy a tüzes lovak az ujjalusi árokba fordítják a szánkót, mint éppen tavaly történt a szegény Hamrák Fanny bál hajdisszéval. Talán éppen ebből az okból vontatták be magukat az óvatos ökrös-fogatokkal.

A nagykendőkből és bundákból nevetve bontakoztak ki a kurja fogadó udvarán, a hol is az éppen jelenlévő Hertelendy ur, a bál főrendező ezzel az ügyes bókkal hódolt a kisasszonyok öltözetének.

— Kronwätter, a híres bécsi szabó is elbujhat szégyenletében az ujjalusi tündérújjak ezen remekművei előtt.

Gerardin rózsaszínű tüllangléval diszitett ruhája, valamint Fanny halványkék, fehér szalagfodrokkal ékesített toalettje valóban hivatalva látszott a bál legszebb ruhái között is feltűnni. A kis Hamrákné fekete, de divatos ruhájában gondosan simogatta végig a le-

nyok ruháját és azt kérdezte Hertelendy urtól, vajjon a kotillon-táncot mikor fogják a bálon elkezdeni.

— Pontban éjfélkor — felelt a híres bálkirály és ezen megjegyzéssel, valamint az ujjalusi Hamrák kisasszonyok ruházatának elmondásával a Kuria kapuja körül leskelődő szatmári szobaleányok és cselédek nyomban hazafutottak urnőikhez. A honnan csakhamar visszaküldettek azon megbízással, hogy a többi faluról érkezett kisasszony ruházatáról is tudósítást hozzanak.

Mert alig hogy délfelé járt az idő, a Kuria-fogadó kapuján egymásután fordultak be a közel és messzi vidékről érkező fogatok a bál publikummal. Aki csak számottevő kisasszony volt a vármegyében, az mind megjelent a bálon és a helybeli hölgyeknek ugyancsak volt módjukban sápadozni, csodálkozni vagy csufolódni, amikor a szobaleányok időnként hazafutottak az ujjalusi érkezettek ruházatáról szóló tudósítással.

Délfelé megérkezett Koltórol az öreg Szendrey leánya, Julia kisasszony, aki divat és izlés dolgában nemcsak Szatmáron, de tán még Pesten is megállaná helyét, mert tudvalevőleg izlését nemcsak a Hölgylutár régi és új divatképein fejleszti, hanem a bécsi Salon hasábjain is. A hirhozók róla azt jelentették, hogy Julia kisasszony magyaros, gyöngyös, Zrínyi-korabeli ruházatban jelenik meg a bálon, amin a szatmári hölgyek valóban nagyon

elgondolkoztak. Hisz itt rejtett akna repül a levegőbe. Szendrey Julia, akinek ahhoz is volt bátorsága, hogy divat szempontjából férfi módjára levágassa szép barna haját, bizonyára nem véletlenül választotta a magyaros ruházatot a szatmári bálra. Bizonyos, hogy Pesten az összes mágnásnék ilyen ruhában táncolnak a Redoute-ban. No hiszen, meg is járták a szatmári hölgyek az új bécsies bál ruhákkal, amelyeket idáig a legujabb divatnak vélték.

Ebéd után, — azaz dehogya is volt ebéd ezen az izgalmas napon, hisz az urnők már előtte való napon, vagy talán már előbb is elkészítették hajdisszéjukat a Pestről ideérkezett francia borbélyal, mr. Privardier-ral, azaz első segédjével, mert a jeles férfiú nem érhet reá az utolsó percben — ebédutáni időben a városban futótüzként terjedt el a hire annak, hogy a gyorskocsi meghozta a legujabb kotillon-jelvényeket. Aki a kotillonokat látta, csodákat mesél azoknak szépségéről, csinoságáról. A szatmári hölgyek arca valósággal belepirult ezen izgalmas hírekbe, pedig akkor még nem volt általános divat a bécsi festékek használata. A szobaleányok, szakácsnők és mindeneseleányok, akik reggel óta szaladgáltak már különféle üzenetekkel és megbízásokkal, csaknem lelkendezve jelentették urnőiknek, hogy a gyorskocsin néhány idegen ur, bizonyosan pesti arszlánok is érkeztek a városba, akik majd gunyoros mosollyal tartá-

olvasása után — amelyet türelmetlenül hallgattak — bemutatja az elnök az összeférhetetlenségi bizottság jelentését, amely szerint Hegedűs Loránt mandátuma nincs összeférhetetlenségben. Több apró elnöki előterjesztés után felolvastattak az interpellációs könyv, amelybe újabb interpellációkat jegyeztek be: Ivánka Imre, Ábrahám Dezső, Ráth Endre és Polónyi Dezső. Az interpelláció előterjesztésére 1 órakor tér át a Ház.

Elnök jelenti, hogy Justh Gyula, Décsy Zoltán, Mezössy Béla, Egry Béla és Ábrahám Dezső napirend előtti felszólalásra kértek engedélyt, amit ő nem adott meg. (Helyeslés a munkapárton.)

Justh János zárt ülés kérést ad át az elnöknek.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért. Elrendeli a karzatok kiürítését. (Megtörténik).

A zárt ülésen

Jankovich Béla alelnök megnyitja az ülést, konstatálja a határozat képtelenségét s az ülést újra felfüggeszti 5 percre.

Szünet után

Jankovich Béla alelnök újra megnyitja az ülést. Konstatálja a határozatképtelenséget és az ülést újra felfüggeszti.

Szünet után.

Jankovich alelnök újra megnyitja az ülést de ismét kénytelen egy félóra felfüggeszteni, mert alig tizenöt képviselő van csak benn a teremben.

Szünet után.

Návay Lajos elnök megnyitja a zárt ülést majd konstatálja, hogy a tanácskozársra szánt idő letelt, s a háznak át kell térni az interpellációk előterjesztésére. Ezzel az ülést bezárja.

A nyílt ülésen.

Návay Lajos elnök megnyitja a nyílt ülést.

Egry Béla, Popovics Dusan és Ivánka Imre terjesztették elő ezután interpellációjukat s ezzel az elnök megállapítván a legközelebbi ülés napirendjét, az ülést berekesztette.

Tanulótársak szövetsége

Levél Nagyszebenből.

Amint az április 26-iki levelemben írtam, az „Albina” fennállása óta 393,122 kor, 52 f-t adott közhasznú és kulturális célra.

Néhány nappal ezelőtt az „Albina” egyik főtisztviselője a következőket mondta: Az évenként jótékony és kulturális célra fordított összegekben, tehát az 1911. évi 26 ezer koronában 8—9 ezer korona van olyan, amelyért a közoktatásügyi miniszter évenként köszönetet mond az „Albinának”, ugyanis: 1895 szeptemberében nyílt meg itt az épületben a konviktusunk. Ebben az iskolai éven át 50 román szegény, de jó tanulót látunk el 3—4 fogásból álló ebéddel. En ugyan inkább ellátnék 100-at, kevesebb fogású ebéddel, — mert ennyit ellehetne látni. Ez olyan jó ebéd, amelyet otthon nem kapnak meg a szünetekben és ezért elégedetlenkednek. Ha kevesebb fogást kapnának, nem elégedetlenkednének szülei háznál és többnek jutna belőle.

Olyanok részesülnek ebben, akik a gymnasium felsőbb osztályaiba járnak és jó tanulók. Így vesszük elejét, hogy az intézet pénzén nem tanulói pályára való ne tanuljon ki, hanem menjen iparra. Ami nőgyeletünknek egy-egy tagja naponként jelen van a főzésnél és étkezésnél. Van szakácsné is ezen felül a mi főzőiskolánknak 3—4 növendéke a soros. A főzőiskolánkat a nőgyeletünk tartja fenn. Ezt meg segíti az „Albina”. A felvételnél közömbös, hogy az állami gymnasiumba, vagy a szász gymnasiumba vagy realba járt az illető.

Mig ezt nekem ő elmondta, képzeletemmel a debreczeni kollégium ódon falai között jártam a régi rajzteremben, csillagában, hol magam is laktam hajdan. Azt mondatni, régen a kollégium ingyen felnevelte a szegény paraszt-ember gyermekét, nem kellett érte fizetnie semmit és lett belőle kiből híresebb, kiből kevésbé híres ember, de magyar volt mind. Ha a szegény paraszt

ember nem tudja fizetni a tápintézeti díjat a gymnasium kezdetén tehát otthon marad a fiu, hiába nógatja rá „rektor uram” az apát. Ki tudja megmondani, hány jötehetségű fiu vész így parlagon fajunkra, marad az eke mellett? Aki tudja, hány „világító fáklya” lett a „dárdások”-ból az tudná ezt megmondani. A régi idők csak a mai korhoz mérten szeretném feléleszteni, nem pedig 10 krajcáros ebéddel, kisbögréssel, nagy bögréssel, első, második tányérossal. Ugy gondolom, ha akadna olyan pénzintézet, amely jövedelme nagyobb részét kulturális célra adna, vennék mi régi dárdások olyan részvényt is, amelynek jövedelme a régi dárdás-élet modern feltámasztására esne. Az ezekre jutó részből egyszerű rendes lakást, jó, de egyszerű kosztot kapnának a paraszt-emberek fia. Aki jól tanulna, tovább menne, aki nem, a 3-ik, 4-k gymnasiumból tanoncnak menne, de ellátása az épületben lenne akkor is. Ennyiben az épület inas-, sőt segéd-otthon lenne. Lenne valami műhely-féle, hol a tanulói pályára nem alkalmasak próbálgatnák, mire van legtöbb hajlamok, hogy olyan iparra menjenek, amire hajlamok van. Ha így némi kontaktusban volnának az inasok és segédek az iskolában tovább tanuló társaikkal, az iparos- és szellemi munkás közeledését talán el lehetne érni némileg, azt minden esetre el, hogy a kollégium ablakából nem öntenének mosdó-vizet este az inasok nyakába, mint megtették, és nem vernék el a diákokat, mint velünk megtették. Ezt az eszmét azoknak a figyelmébe ajánlom, akiknek szólt hajdan a „brugó osztás” kiáltás.

Még csak azt említem meg, hogy a régi szegénytanulók intézményének ekként való felélesztésében ne lássanak a más vallásuk felekezeti ségét. A cél az volna, hogy a szegény emberek fiainak, akik az elemiben jól tanultak, lehetőséget nyújtsunk arra, hogy a közép-iskolában léphessenek, ha beválnak, elvégezhessek, ha gyengéknek bizonyulnak, akkor se eresztessek szélnek, hanem iparosokká neveltessenek. És ebben az én szívében minden szegény magyar anyának tehetségeiben gazdag gyermeke szívesen látott. Itt a határszélen sok dolgot másként

nak szemlét a bálon a vidéki hölgyek felett. Így tudomásra jutott egy magas, szőke urnak a megérkezése, aki ha nem gróf, akkor legalább is báró, a mellénye után ítélve. Azonkívül egy alacsonyabb, vörösös barkós ur is érkezett a gyorskocsin, akinek a felöltőjén olyan gombok vannak, mint egy gyermektenyér. Egy kopottas csizmájú, magyar ruhás, kisbajuszu ifjút is hozott a posta, de az nem igen sokat számíthat a bálon, mert még jóra való kabátja sincs. Valami kóbor diáknak látszik, aki szép hollótollakkal kereskedik a táblabíró uraknál. Csak Pap tekintetes ur mondott olyasfélét, hogy a kopott diák valami költőféle legyen. De hiszen minden kicsapott diák költő manapság.

Igy folytak az izgalmas előkészületek a szatmári bálra, amely hivatalos volt arra, hogy megdobogtassa azokat a sziveket, amelyek egymásnak vannak szánva; a zene és a tánc varázsa alatt életre keltse a kis érzelmcsírákat, felhevítse az ifju hajadonokat, hogy a következő hosszú esztendőben legyen miről ábrándozniok, álmodozniok a behavazott falusi udvarházakban.

Jövel ó gyönyörűség bál éjszaka, midőn felcsendülnek a Margit-valcer lány ütemei és a polonaise csodaszép figurái az ég felé ringatják a falusi kisasszonyok lelkét, amelyek hajh, máskor kénytelenek a kácsa- és a tyukilltetés prózái gondolatával foglalatzkodni és csak sebtiben olvashatják el azokat a verseket is, amelyeket Hiador ír a hölgyek lapjába. Jöjj gyönyörűség havas éjjel, amidőn a régi fogadó léghuzamos szalájában tündöklölve ragyognak a rózsaszínű tüllel

megkoszorozott tükrök és a cukorkák papirosára nyomott német jelmondatokat áhítatos szívvel olvassák el még azok is, akik nem bírnák az idegen nyelvet; csak sejtik, csak érzik, hogy a cukkerli s a szerelem között okvetlenül van valami összefüggés. És ti, forró, titkos szavak, hosszadalmas kézzorítások és meleg, ölelkező tekintetek, nem azért szerepeltek-e mindnyájan a költészet szótárában, hogy ezen a bál éjszakán testet öltve, megjelenjete a második quadrille alkalmával, midőn minden becsületes, igazszívű haladó párijával táncol és a mamák a sarok ripsz-kanapéiról örvendezve gondolnak a közeli farsangra, a közeli farsang lakodalmaira? Füzértánc és mazurka! Csak a negyvenes években tudták igaz jelentőségét e táncoknak.

Most tehát fusson szobaleány, mindenesleány a ház minden irányában és keresse meg a kisasszony pillangós cipellőjét.

A lámpák igazán úgy ragyogtak, mint előre megálmodták a szívek.

A Hamrák kisasszonyok és a többiek valamennyien megtalálták párjaikat, mert olyan fiatalember még nem igen volt abban az időben, aki életuntságot szinelve, elkerülte volna a táncot. Az iskolában még Ovidiust tanították, táncolni kellett a fiatalembereknek.

De mégis volt ott egy fiatalember, aki a táncosok sokadalmát elkerülve, magányosan ödöngött a fényes szála homályos sarkaiiban. Sápadt arcu, nyulánk termetű, dacos tekintetű ifju volt ez, aki két kezét hátrafonva, hallgatagon nézegette a táncosokat. Sohasem mosolygott, de szomorú sem volt. Hisz itt volt, láthatta azt, akinek kedvéért idejött.

Szendrey Julia éppen a Hertelendy ural járta a füzér-táncot. A sápadt arcu ifju arca talán még sápadtabb volt, mint rendesen. És talán akkor sajnálta életében először azt, hogy nem tudott táncolni.

A gyönyörű barna leány kecsesen és szarvas módjára táncolt és minden mozdulatán meglátszott, hogy valakinek nagyon akar tetszeni. Táncosának vagy másnak? Ki tudhatná azt, ki láthatna bele egy leány lelkébe?

A nyugalom, amit a sápadt ifju magára erőszakolt, percenként muldólébelben volt. Miért táncol az ő szerelme mással? Miért kell neki egyáltalában táncolni? Julia is olyan butácska, naiv teremtés volna, mint a többi leányok, akik a test, a láb és a kar sajtós mozgatózásában gyönyörűségüket találják? Nem, nem, az nem lehet, hogy Julia ne tudná, ne érezné azt, hogy neki fájdalomt okoz azzal, hogy másnak a karján mutatkozik. Hisz idáig megállotta azt, hogy nem táncolt és hallgatagon üldögélt a költő mellett, aki tiz szóval többet nem mondott ezen az estén, de azt, amit gondolt, érezni kellett Juliának. És most, ime, mégis táncra kelt azzal a kicsipett fiatal ural. Ennek bizonyosan valami mélyebb oka van...

A költő elfordult a táncolóktól és a sarokban, ahol azt vélte, hogy senki sem látja, mélységes szomorúsággal bámult ki a havas éjszakába a csapadékos ablakon.

Az járt az eszébe, hogy meg fog tanulni táncolni. Hisz erős akarattal mindent el tudott érni eddig. Táncolni fog Juliával, aki nyilván szeret táncolni.

De hogyan tanulhasson meg táncolni,

Tisztelettel értesitem Debreczen közönségét, hogy a **szegedi hírneves Brauswetter óras** czégtől, hol tanultam és **12 évig a legszakértőbb tudást igénylő munkák készítője voltam**, kiléptem és itt helyben **óra- és ókszerüzletet** nyitottam. Ugy új óráim, mint műhelyemből kikerült javítások **különös gondnal, minden helyzetben lesznek regulázva.** — Uj órákért **10 évi, javításokért 5 évi jótállás. Csapó- és Vár-utcza sarok.**

lát az ember, mint az ország közepén. Megférének az én tervem szerint való bankban a református papi özvegyek és árvák is. Hiszen ha tudva van, hogy melyik részvényre eső tisztajövedelemnek a kulturalis célra fordítandó része, mely speciális célra fordítandó könnyű kiszámítani, hova mennyi essék.

Most térjünk vissza arra a kérdésre, hogy a szászok tanítványai, az oláhok bankjai, mily összeget adnak kulturalis célra?

Több bankhoz irtam. Nehány eddig válaszolt. Ime:

A kolozsvári „Economu” 1886-ban alakult 200,000 korona alaptőkével, most az alaptőke 400,000 korona és ennek további felemelése van tervbevéve. A különböző tartalékalapok 302,885 kor 45 fill.-t tesznek ki. Az 1911. évi tiszta nyereség 73,185 kor 06 fill. volt. Ebből 9018 kor. 50 fillért adott kulturalis célra és ezzel fenállása óta 71803 korona 55 fillért fordított erre a célra, mégis a legtöbb évben így 1911-ben is 8%-ot kaptak a részvényesek. Fiók intézetei Szamosújváron, Marosludason és Nagyenyeden vannak.

Ugyancsak 1886. évben alapították a balázsfalvi „Patriát” 110,000 korona alaptőkével. Ma az alaptőke 550,000 korona. E mellett a különböző tartalékalapok összesen 1.275,226 koronát tesznek ki. Fenállása óta kulturalis és jótékony célra 61,620 koronát adott. Ebből az 1911. évre 5463 korona esik. Az 1911. évben a tiszta nyereség 136,759 kor. volt. A részvényesek osztaléka 12% volt.

Az aradi „Viktória” pénztézet csak egy évvel később: 1887. évben alakult 400,000 korona részvénytőkével. Ma ez 2,500,000 kor. A tartalékalap meghaladja a két millió koronát. A borosjenői „Lunca” takarékpénztár és „Gyulavidéki Takarékpénztár” ottani fiókjait beolvastotta és helyette ott fiókot létesített. Így most Borosjenőn Kisienőn és Világoson (!) van az intézetnek fiókja. Az 1911. évi tisztanyereség 282,079 kor. 14 fill. volt az osztalék 10%-a. Jótékony és közmívelődési célokra 13,000 kort fordítottak 1911. évben. Ezzel az intézet fenállása óta a kulturalis és jótékony célra fordított összeg 98,760 koronát teszen ki.

hogy kómikussá, ügyetlenné ne tünjön fel eleinte? Hogy őt valaki kinevesse. esetleg a háta mögött kigunyolja? Nem, sohasem.

Táncolni azonban mégis csak meg fog tanulni. Ha másképpen nem, egyedül, amikor senki sem látja...

Egy kéz nehezdedt a vállára.

— Petőfi, — mondta Pap tekintetes ur — Julia keres.

— Julia csak táncoljon tovább, — felelt a költő szinlelt nyugalommal, — hisz az neki mulatságot szerez.

— Julia már nem táncol többet, mert látja, hogy ezzel neked fájdalmat okoz. Téged vár.

— Ó, a drága leány, — fakadt fel a boldog sóhajlás a költő kebeléből és a táncolókat vadul, sőt illetlenül széjjeltaszítva, sietett ama sarok felé, ahol Julia ült. Pap tekintetes ur a nyomában.

— Ki ez a neveletlen idegen? — kérdezték itt is, amott is a táncolók között.

Pap tekintetes ur megmondta az idegen nevét.

És a bálban, a táncban, mintha egy pillanatra önkéntelen szünet támadt volna.

— Petőfi itt van! — suttogták önkéntelenül az ajkak és a szemek odatapadtak arra a nőre, aki mellett a költő helyét elfoglalta.

— Petőfi van itt! — hallatszott végig a nagy szálán az emberek suttogása és a legirigyletebb és a legboldogabb nő ebben a percben Szendrey Julia volt.

Ekkor határozta el, hogy feleségül megy a költőhöz.

A szelistyei takarékpénztár (szövetkezet) 1884. évben alakult 26,000 korona alaptőkével. Ez az intézet tisztajövedelméből 45%-ot fordít jótékony célokra. Az 1911. évi kvóta 14,163 koronát tett ki és az intézet alapításától 1911. év végéig ezen célra összesen 159,008 koronát osztottak ki. Ezen összegből létesítettek egy 53029 koronás alapot, amely a Szelistyén létesítendő kórház részére van szánva és egy 65,398 koronás jótékony alapot, amelyből közmívelődési intézményeknek kamatmentes kölcsönöket folyósítanak.

A szelistyei nőknek nagyon szép izléses a viseletük. Fekete kötény és katrinca, buza- virág késsel és aranszálal izlésesen kivarrva, fehér alj, fekete lajbi, arannal és buza- virágkéssel kivarrva. Fehér átvöl a fejen, alig láthatóan erenszál szöve bele. Fehér bő ujjú ingváll feketével kivarrva. Arany és kék kevés, hogy a fehér és fekete hatását ne rontsa, hanem emelje. Hozzá meg még szépek is. De hogy szívők van a jótékonykodásra, érzékek a kultura iránt és eszök a pénzzel való gazdálkodásra, azt szövetkezetők mellett nem kell bizonyítani!

Most jut eszembe, hogy pár évvel ezelőtt az egyik debreczeni szövetkezet igazgatójának (tagja vagyok a szövetkezetnek) irtam, hogy kevés, amit az intézet jótékony célra fordít, hiszen 500—600 korona semmi az oláhok és szászok példája mellett. Azt felelte, hogy a szegény ember különben elkallódó fil- léreinek összegyűjtése és gyümölcsöztetése elég jótékonykodás... Hát igaz, igaz... de mégis olyan jótékonykodás ez, ami nem kerül pénzébe a debreczeni szövetkezetnek.

Manhattan.

Irta: Radó Miklós.

Giovanni de Verrazano egy spanyol szolgálatban álló olasz tengerész Diego Gomez társával 1524-ben fődözte fel Nev-York mai kikötőjét. A helyet azonban nem találta alkalmasnak a letelepülésre s kalandor utját folytatni visszatért az Atlanti Óceánra.

Ezután majdnem egy teljes évszázadig, 85 évig tartott, míg 1609-ben Hudson Henrik a hollandi Keletindiai Társaság „Fél Hold” hajóján újra fölfedezte a kikötőt s a ma róla elnevezett Hudson-folyamon több mint 200 km utat tett meg folyton a gondolatlótól vezéreltetve, hogy új és rövid utat talál Kelet- Indiába. Ez persze nem sikerült. A Fél Hold visszatért a folyam torkolatához, ott Manhattan szigetnél kikötött. Hudson kapitány érintkezésbe lépett az indiánokkal s csere- kereskedést kezdett velük. Ez a hollandiakra nézve igen előnyösnek bizonyult, mert az indiánok nagy mennyiségű állati bőrök, prém és szörme birtokában voltak s mindezt sokszor egész értéketlen tárgyakért vagy olcsó pénzért adták el.

Ez indította a hollandiakat arra is, hogy 1613-ban Manhattan legdélibb részén gyarmatot alapítottak. Legelőször négy apró faház épült s ezeket az indiánok támadásai ellen egy kis erőd védte. Minuit Péter volt a telepítvényes kormányzója. Hogy egyrészt az indiánokkal békét tartson s másrészt a gyarmat birtokát biztosítsa, megvette Manhattan szigetét 60 hollandi forintért. Minuit jó üzletet csinált s a szegény, tudatlan gyerekes indiánok pár csengő forintért otthagyták hegyes, völgyes, erdős szép szigetüket.

Az új gyarmat rohamosan fejlődött és már 1652-ben 1000 lakója volt. A letelepült hollandok az új világban, új Hollandiát akartak holland néppel, hollandi szokásokkal és hollandi városokkal. Ezért az új várost is Nieuw Amsterdammak nevezték el.

A mai New-York megalapítása tehát megtörtént. A kezdet elég szerényen indult, akkoriban közel 300 évvel ezelőtt senki sem gondolt arra a szédítő fejlődésre, melyet

Nieuw Amsterdam a XX-ik század elején mint New-York el fog érni.

A hollandiak csak egy kis kikötővárost terveztek, szűk utcákkal, csatornákkal terekkel — mint a holland városok.

Ez a kisvárosias építkezés, a szűk és kanyargó utcákkal, ma nagyon megboszulja magát. Talán ez volt az oka annak, hogy mint a mai New-York e legélénkebb üzleti negyede oly szűk és kisarányú s nagy területű építkezésekre hely nem volt, tehát neki indultak az égnék, a fellegeknek s a szűk utcák széleire 20—25 emeletes toronymagasságu házakat emeltek.

Az új Angliába letelepedett puritán lel- kületű angolok nagyon görbe szemmel néztek a holland gyarmat fejlődését. Talán Nieuw Amsterdam fekvésének jelentőségét is hamarabb tudták méltányolni mint az alapítók. S mivel a bibliát lapozgató puritánok a fegyverforgatást sem felejtették el, bizva tulerejükben 1664. megszállották a várost.

Az angol király az új elfoglalt területet York hercegnek ajándékozta s e derék hercegről lett elnevezve a mai New-York. Man- hattan később újra a hollandok birtokába került, de csak rövid időre. Az angolok visszazsuzerezték s állandósították magukat. Még egyszer kellett az angoloknak New-Yorkot elfoglalni, a forradalom idején, de e dicsőség nem tartott soká s rövid idő alatt az angol király derék zsoldosai kénytelenek voltak kivonulni az Egy. Államok területéről. S ezzel új éra kezdődött; a haladás, a fejlődés korszaka. Európában a tengerentuli szabad állam ideáll fejlődött. A népekben felébredt a vágy az új világot látni, ott élni, ott új életet kezdeni, a szabadság országában távol az európai zsarnokoktól. Ezrével indultak ut- nak s rohamosan benépesültek az Egy. Ál- lamok néptelen vidékei. Terjedt a civilizáció és pusztultak az indiánok.

Manhattan Island e fejlődés centrumává vált. A Hudson-folyam torkolata páratlan nagyszerű kikötőnek bizonyult. Évente ez- rével keresték fel az Óceán járó hajók a vi- lág összes tájairól. A bevándorlásnak is itt van a főkapuja, az európaiak milliói tódulnak itt a vélt Eldorado és Dollárország aranyos- nak gondolt vidékei felé. Manhattan, az erdő borította sziklás sziget óriási átalakuláson ment keresztül. Egykor az indiánok csöndes lakóhelye és vadászterülete, később a hol- landok cserekereskedésre alapított telepe és ma? Az indiánok kivestek vagy az erdők- ke együtt kiirtották őket. A kis hollandi gyarmat is eltűnt s helyében a felhőkarcolók, a milliárdosok, a trustok, a világörze hat- talmas, határtalan kiterjedésű városa lépett. Empire City — mondja büszkén New-York törzslakója. S tényleg ha gazdag, ha pénze s itt milliókat érő telkei vannak, úgy büszke lehet rá. De ha vagyontalan, ha szegény, ha nyomorognia kell, úgy az amerikai pol- gárság dacára a büszkeség elmarad s helyébe lép a féktelen keserűség. Az Empire City nemcsak a példátlan haladás városa, de az ellentétek legklasszikusabb fészke. A legna- gyobb gránit, márvány és acélból épült fel- hőkarcolók törpe roskadozó viskók mellett állanak. S míg egyoldalt a milliárdosok és milliárdosok pazar de butálul izléstelen fény- üzése a szemet kápráztatja, addig a lebujo- kba menekült elzüllött tehetetlen nyomoru- ságokban az éhséggel és tiúdvésszel viv- ják haláltusájukat. A mai modern társadalom egekig magasztalt „rendie” itt orgiákat ül. Szabad itt minden. A korlátlan kizsákmá- nyolást, a népeselést és a sokszor hihetetlen arányú humbugot alig korlátozza valami. A vagyonos az ur, a szegény egy pária s az előbbinek még egy rabszolgánál is jobban ki van szolgáltatva.

A felhőkarcolók városa páratlan, minden fantáziát túlhaladó rohamos fejlődésével a világ második metropolisává emelkedett. E szédítő haladásban az Egy. Államok nagy

Zacherlin

csakis üvegekben, ahol hirdetések kifüggesztve

városai közzül csak az „unikum“ Chicago közelíti meg. Minden téren a szinte célnélküli rohanás. Csak előre! De hogy hová s merre visz az út, azt senki sem kérdezi s azért úgy néha gát elé kerül a rohanásban Manhattan, beáll a panik a prosperitás az örvénybe zuhan s a gazdasági válság könyörtelenül nehezedik a fejlődésre. S ilyenkor visszatér a kipusztított indiánok szelleme s boszút lihegve szedi áldozatait az oly végtelenül gyűlölt fehérarcuak közül. De hiszen ez mese, térjünk vissza a reális életbe.

A múlt század elején — úgy 1803-ban — építették New-York város City Hallját, városházát. A palota 500.000 dollárba került. Ezt előre bocsájtom, azért, mert egy „amerikai“ minden épületnél leginkább a költség nagyságára tekint. Minél több millió dollárba került, annál tiszteletteljesebben tekint az építményre. Styl, szépség, vagy művészieség, az mellékes. Hogy mennyire volt a város fejlődésétől az akkori kupaktanács eltelve, mutatja, hogy a City Hall elejét és két oldalát fehér márványból építették, míg hátulja, az északi oldal csupán barna kőből épült, tekintettel arra, hogy a város arrafelé úgy sem fog terjeszkedni. Pár évre rá azonban már kénytelenek voltak a város építkezését rendezni s egész Manhattan területére tervrajzot készítettek. Manhattan ma a terv szerint hosszában és szélében a végtelen hosszú utcák sorozata borítja. Középületek, paloták, áruházak, templomok, a milliárdosok raffinált luxussal berendezett otthoniai és a tömegek által lakott sötét és piszkos bérházak ezrei váltják föl egymást. Az amerikai építészek gondtalan, művésziellen és legtöbbször minden szépérzék hiján való bizarr munkája összehordott ide minden lehetőt és lehetlent. A babyloniai stylustól kezdve a legmodernebb felhőkarcoló formáig, 50—150 méter magas fal ablakokkal, látó és világító lyukakkal megrakva — mindent együtt találni.

S e bizarrság, e keveredés minden téren. Míg a Pennsylvania vasút 200.000.000 dollárt áldoz, hogy a vizalatt összekösse Manhattan a szárazfölddel, a város pedig 40.000.000 dollár költséggel 1904-ben villamost építettett, addig a közuti vasuti társaság egyes utcákon még a vízözön előtti lövonatot járattja. A nagy korupció mellett ez is lehetséges. A new-yorki közönség pedig türelmes s nem zúgolódik. Itt-ott tartanak ugyan egy-két gyűlést, az újságok lármáznak már csak a reklám kedvéért is s azután hamarosan egyidőre elalszik az ügy.

A korupció pedig halad a maga útjain tovább. A magán és hivatalos grafitod (ez a szédelgés speciálisan amerikai kifejezése) virulnak, egyesek gazdagodnak, jól megszedik magukat a lopott pénzen, azaz pardon, hisz ez csak üzlet. Manhattan pedig az üzlet terén is vezet. Ma még csak Amerikában, de már nincs messze az idő, hogy uralodni fog az egész világon. A new-yorki Exchange* nemsokára hatalmasabb lesz a londoni és párizsi börzénél is. Hogy mit tud ma, azt borzalmasan éreztette az utolsó gazdasági válság alatt. S az csak egy kis kóstoló volt.

Ma a gyárak és ipari üzemek ultra megindultak s remélhetőleg rövid időn belül elérni a teljes üzemet. Manhattan east oldali kiéheztetett lakossága pedig lassanként munkához jut.

A nagy város, a modern társadalom berendezkedése szinte magával hozza, hogy a sok fény mellett árnyék is legyen. Ugy itt is a mérhetetlen gazdagság mellett határtalan szegénységet találunk. S mily boldog e szegény tömeg, ha munkához és kenyérhez jut. Jobb berendezés hiján nem a társadalom dolgoztat és nyújtja a kenyeret, hanem a tőke birtokosa spekulál, s ez is sikerül, úgy egy másik spekulánstól megbízást kap s munkásokra lévén szüksége, kezeket keres s e kezek azután dolgozhatnak, növelhetik a

* Exchange — mond: ekszcendzs-értéktözsde.

tőkés vagyonát ez a fölösleges palotákat, gyárakat, tepmlomokat vagy esetleg könyvtárakat épít s a vég: Manhattan nő fejlődik, terjeszkedik s nem fér el a mindenfelől víz által határolt területen. Vágyik át a másik partra, hidakat ver, alagutakat fur s New-York város egy végtelen nagyságu területet kezd elfoglalni. S e nagy városnak Manhattan Island a szive, amely dobog és lüktet s irányítja a vért és életerőt New-York területén s még tovább az Egy. Államokban. S a kevert lakosság, a bevándoroltak, a holland alapítók meg az angol hódítók ivadékaival küzd, harcol egymás ellen, titáni harcokat vívnak a kenyérért. S ha mindemellett Manhattan fejlődik, ha New-York nagy város lesz, úgy az első sorban nem a spekulánsok díszes hadának, hanem az izzadó és dolgozó hangyák millióinak az érdeme.

S hogy egy város a kis gyarmatból a felhőkarcoló, az égbetörő Empire Cityvé tudott fejlődni, ez a milliók fáradhatatlan munkájának eredménye s tisztelet illeti őket. Vajjon részesülnek-e az őket megillető tiszteletben? Korántsem, az csak a hangzatos nevek viselőinek jut ki. De hát csak itt Manhattan szigetén van ez így? Sajnos, bizony nem.

Toloncuton

Fényképek az országról.

Odakiinn ringatja a nap sugarait a tavaszi szél, benn a rendőrségi fogda tájékán pedig megsörren a prófós kulcsa s az új jövevényt elnyeli a sorvasztó börtönszobamélye. A szabadság, ez a nyomorra, szenvedésre és káprázatra csábító gyönyörű emberi érzés pedig kiinn reked, a játszi, sugaras aranyverőfényen. Százszoros sullyal szakad így a hivatalos hatalom ereje a vad ösztönök, érzéki vágyak által hajtott „senkifiára“, aki a maga pilléletét úgy akarja leélni, hogy sorbajárja az egymásba nyíló utakat s ahol embereket lát kinyújtja feléjük a kezét és felkínálja mindazt a fizikai és érzéki erőt, amit a nagytermészet a maga érvényesülése miatt juttatott neki. Erkölc, munkaszeretet és akadályokat leküzdő szívósság csaknem ismeretlen fogalmak ebben az utszéli világban, de az a könnyűvérűség és életkedv, melylyel szomorú sorsukat elviselni tudják, annyira közös és egyéni vonás a toloncházak lakóinál, hogy érdemes róluk egy-egy fényképet készíteni, vajjon egyikük miben is különbözik a másik portréjáról.

Kezdjük mindjárt a „hölgyek“ csoportjánál.

A felirónő.

Kuli, vagy „Tuli“ Erzsébet ahogy népies nyelven maguk között hívják, sohasem származott előkelő családból és apja vagy anyja rokonságban sem állott az országról egyetlen uri familiájával sem, ahogy általában az éjszakai mulatóhelyek tünderei kezdeni szokták az „Elhagyott leány“-ról szóló elbeszéléseket. Afféle ágról-szakadt szegény cseleány volt, ki 6 forint 50 krajcárért reggel 4 órától esti 12-ig törte magát a dologban, hogy vasárnap délutánra szép piros pántlikát fonhasson a hajába és szagos vízzel simithassa le összeköcsölt, durva, erős haját. Eleinte egy baka, majd egy becsületes borbélylegény vetett reá szemet és igyekezett közel fészkelni a szívéhez. Ami nem is ment valami nehezen.

Amíg ki nem nyílt a szeme és megérett benne a meggyőződés, hogy a szerelmi életet gyümölcsözötni is lehet s egy kevés toalettlizléssel és testápolással akár főri kenyélemmel vetetheti magát körül. De jött egy nap és egy lebujkávéház tulajdonos és megértette vele a kor intő szavát:

— Ilyen szép leánynak kár a porban herverni!

És beállott kaszirnőnek. Változó szerencsével járta a kasszákat

és városokat, volt gazdag, jól táplált uraknak a „szemefénye“ és előkelő kátérestauránsoknak az első felirónője. Amíg a szive meg nem mozdult és szerelmes lett egy debreceni huszárörmesterbe. Ez lett a veszte. A rendőrség razzia alkalmával együtt találta őket egy hotel-garniban s a szép Erzsike toloncutra került . . .

Férfi női ruhában.

Ökrös Lajos értarcsai cseléd már évek előtt felkeltette a rendőrség figyelmét különös öltözködése és viselkedésével. Bár erős, férfias vonásai vannak, hangja és modora inkább egy nő sajátosságait tünteti fel. Allandóan szoknyában jár s női kalapot, füllönfüggőt viselt. Társasága azonban kizárólag férfiakból állott, akiket ivásban és duhajkodásban tul is lícitált.

Később azonban igen gyanus hírek keringtek felőle, amelyek nemcsak férfiúi, de női becsületét érintették volna, ha a rendőrség még idejekorán közbe nem lép és ki nem tiltja a város területéről. Ez még 1904-ben történt s azóta már teljesen átváltozott a rendőrség szervezete, új rendőrlegény állnak a poszton s Ökrös Lajos is abban a hitben élt, hogy az ő alakja, arca kiment a köztudatból és emlékezetből. Kapta magát és a napokban női ruhában visszatért Debreczenbe.

Am az egyik próbarendőrnek feltűnt a férfias járása, otromba nő. Igazolásra szólította, majd a rendőrség központi ügyeletén előállította. Tiltott visszatérés miatt vonták felelősségre s 30 napi börtönbüntetést szabott rá a rendőrség. Holnap toloncolják illetőségi helyére.

A beteg fiu utja.

Tagbaszakadt, szőke, nyílt arcú fiút kísér a központi ügyeletre a rendőrszent. Az országról került a városba porosan, piszkosan. Lábán rongyokba csavart bocskor, fehér tótposztból készült nadrágja pedig inkább feketének látszik az országról porától.

— Hogy hívnak öcsém? — kérde a szolgalattevő rendőrtiszt.

— Bocskai Györgynek és Gulácsra, Beregmegyébe való vagyok.

— Hogy kerülsz ide?

— Gyalog jöttem hazulról.

Semmiféle rossz szándék nem vezérel. De évek óta kinez a nehezség. Jártam a kórházakat, sehol sem tudtak segíteni hajomon. Most hát Budapestre igyekszem, ahol talán még segíthetnek rajtam.

De a közigazgatás nem ismer könyörületet s a rendőri hivatalnak nincsen szive. Így Bocskai Byörgy sem juthat el a fővárosi kórházak kapujáig, ahonnan a megváltást várta. Annál is inkább, mert az orvosok véleménye szerint: betegsége gyógyíthatatlan. Így toloncutra került az utolsó reményétől is megfosztott 20 éves fiu. (gy. zs.)

A debreceni kamara pályázatai

Tizenkét ösztöndíj iparosoknak.

A kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi m. kir. minister megbízásából a Mária Valéria főhercegnő ö Császári és Királyi Fensége születésének emlékezetére, Voigtländer Frigyes bécsi lakos, kereskedelmi tanácsos által alapított ösztöndíjakra pályázatot hirdet.

Ez évben két (2), egyenként 1150—1150 (azaz egyezerszázötven-egyezerszázötven) koronás ösztöndíj lesz kiadva.

Ez ösztöndíjakat képesítéshez kötött ipart üző két szegényebb sorsu, érdemes, szakmájában kiváló és józan életű olvan kezdő fiatal, magyar honos iparos mester vagy idősebb segéd kaphatja továbbképzés céljából, vagy műhelyi berendezés illetve annak tökéletesítése céljából, vagy forgó tőke gyanánt, kik atyjuk iparát folytatják s attól az iparüzletet átvették, vagy átvenni akarják.

KONCZ fest és vegyileg tisztít
minocennomá ruhát, valamint csipke
és szövöt-függönyöket kifogástalanul.

DEBRECZEN.

Gyár és irodület: Arany János-u. 10. Fiók
üzlet: Bathányi-u. 2. — Telefon 701. sz.

Pályázatot hirdet továbbá a kamara a Goldberger Erzsébet-féle alap segélydíjaira szintén a kereskedelemügyi m. kir. minister megbízásából. Kiadásra kerül nvolcz (8) egyenként 300—300 (háromszáz) koronás és két (2) 250 (kettőszázötven) koronás segélydíj.

E segélydíjakat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart üzött magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiu, esetleg leány) árvái kaphatják.

A folyamodványokat legkésőbb folyó évi június hó 10-ig a debreczeni kereskedelmi és iparkamarához kell benyújtani.

Minthogy e pályázatok az egész ország területén meghirdetettek, így rendkívül nagy számú kérelem gyűlt össze e kevés számú ösztöndíjra. — előre figyelmezteti a kamara az érdeklődőket, hogy költségkiméleésből csupán azok pályázzanak, kik a fent ismertetett feltételeknek teljesen megfelelnek.

Séta a debreczeni műipari kiállításon

Debreceni iparosok műremekei.

A csütörtöki megnyitó után el kellett hallgatni minden pesszimizmusnak, amely a debreczeni Műpártoló Egyesület iparművészeti kiállítását a sikertelenségtől féltette. A kiállításon a legszebb iparművészeti dolgok vannak s a közönség igen nagy számban keresi föl a kiállítás helyiségét és gyönyörködik a szebbnél-szebb tárgyakban.

Dicsősége Debreczennek ez a kiállítás. A tervező művészeknek, de a terveket kidolgozó iparosoknak is, Debreczen iparának. A legszebb jövőt s a legtökéletesebb boldogulást érdemlik meg azok, akik a debreczeni iparban ilyen gyönyörű dolgokat tudtak alkotni. E kiállított remekmunkák láttára megszületik az emberben a bizakodás: van magyar ipar, vannak magyar iparosok, csak föl kell fedezni, elő kell hozni őket.

A kiállított tárgyak mindegyike külön-külön megérdemli a legnagyobb figyelmet s elismerést. Itt mégis különösebben csak négy a butorasztalos ipar körében kiállító műiparosról akarunk beszámolni. Killer Ede, Girtsis József és társai, Kovács Gyula és Bessenyei Gyula szobáiról, amelyeknek mindegyike egy izléssel, művészettel tervezett s a legjobb megértéssel s legügyesebb kézzel megcsinált műremek.

Killer Ede uriszobája.

Föltűnést keltő szép szobát rendezett be a kiállításon Debreczen egyik legrégibb s legtekintélyesebb butorgyárosa Killer Ede császári és királyi udvari szállító. Az ő kiválóan szép, izléses s mindenkor művészies butorait már sokan ismerik, de még ezeket is csodálkozásra ragadta az az uri szoba berendezés, amelyet Killer Ede most állított a közönség elé. Az elsőrangú kivitelű magyar-stíli munkákon meglátszik, hogy a tervezőnek minden gondolatát megértette a butorok készítője, de nemcsak megértette, hanem a gondolatoknak formát is tudott adni az anyagban a legprecízebben.

Az igazi, uri elegancia benyomását keltő szobában a könyvszekrény, egy íróasztal, egy zsölye, börgarnitúra bördívány, két nagy uri zsölye, két szék és egy uri asztal van.

A faanyag nemes fából, tölgyfából való. A faanyag füstölt, illetve pácolt és dörzsölt. Már az anyag kidolgozásánál meglátszik, hogy mesteri, hozzáértő kézből került ki. Mert az anyag megdolgozása a legszebben sikerült. Különösen a fényezésben, amelyet kétféleképpen alkalmaztak. A butorokon ugyanis kétféle fényezés van, az oszlopokon tompa, a diszitményeken üveg fényességű.

Kiválóan szép és pompásan sikerült a butorokon a kárpitos munka, amely nem ke-

mény, szépen alkalmazkodik a testhez s így igen kényelmes.

Az összeállítás a legkisebb részletegik tökéletes s ebben nyilvánul meg legjobban az, amit az előbb már említettünk, hogy a készítő mindenben megértette és érvénvre is jutatta a kidolgozásban a tervező szándékait. Gyönyörűen kidolgozottak a görbe felületek, mint például a zsölyéknek kariatái s hibátlanul a legszebb sikerrel hozta ki a készítő a nagy sima felületeket is úgy, hogy a furnirozás a legtökéletesebben fekszik a fához.

Külön megemlítést érdemelnek a vasalások, amelynek felrakásában meglátszik a legnagyobb pontosság, pedig legtöbbször ez a mestereknél sem szokott nagy gondot okozni.

A művészi összhangot és hatást emelik a magyar-stíli faragások, amelyeknek elkészítése szintén művészi mesteri kézre vall.

A mostani kiállított szoba igazolja azt a csodálatot és elismerést, amellyel a közönség Killer Ede butorait nézi és azokat a kitüntetések, amelyeket eddig Killer Ede már elnyert és azt a kitűnő hírnevet, amelyet magának eddig is a cég szerzett. A kiállítás ezt az elismerést és hírnevet minden tekintetben növelni fogja s újabb bizonyosága annak, hogy Killer Ede a magyar és speciel debreczeni műiparosoknak egyik büszkesége és dicső.

Művészet, izlés, elegancia, komolyság minden nehézkesség nélkül, kitűnő, precíz szép munka; ezek jellemzik Killer Ede uriszobáját, amelynek csodálati méltán adóznak a legnagyobb elismeréssel az igazán szép tárgyak kiállításának.

Kovács Gyula szobája.

A kiállításnak egyik legszebb részlete az a két szoba, amelyek egyikét Toroczkaik Oszvald, másikat Bors Károly tervei után készített Debreczen egyik elismert régi műasztalos Kovács Gyula, aki egy hálószobát és férfi szobát állított ki.

Kovács Gyula munkáit az jellemzi, hogy mesteri készítőjük szinte pazarul ékesíti anyagát. Nem törődik az anyag drágaságával s a legdrágább anyagot is úgy alkalmazza, mint a legolcsóbbat s mindezek mellett műveit egy fillérrel sem drágítja meg. Az alap anyagot majdnem elnyomják a drágábbnál drágább pompázó diszítőanyagok, amelyek azonban a legszebb harmoniában alkotják mégis a legtökéletesebb egységet színben és hatásokban. Kovács Gyula nagyon szereti az intárziákat. De gyönyörű szép munkáin meglátszik, hogy nemcsak szereti alkalmazni ezeket a berakásokat, hanem érti is azokat és a legszebben tudja átdolgozni. Ugy látszik, tervezői éppen azért olyan butorokat terveztek, amelyeknél e berakások s ezekben a drága, legszebb nemes anyagok tobzódhatnak.

Kovács Gyula mesteri kezének s annak is, hogy műhelye tökéletes felszereléssel bír, bizonyítja a férfiszoba-berendezés, ahol óriás felületeket, sima felületeket kellett kidolgoznia, ilyet csak jó, tökéletes felszereléssel és kitűnő munkaerővel lehet elvégezni.

A férfiszoba berendezésének minden darabja dicsékszik mesterének kiváló tulajdonságaival. A Kovács Gyula által kiállított szobában a következő gyönyörű szép műdarabok vannak: egy nagy könyvszekrény, íróasztal, íróasztali fauteuill, dohányzó asztal karosszékekkel.

A butorok anyaga itt mind topolfa, ébenfa és gyöngyház berakásokkal.

A Kovács Gyula által berendezett másik szoba áll egy összeépített kettős ágyból, két éjjeli szekrényből, 2 szekrényből és egy tükrös toalett-asztalból.

Ennek a butorzatnak anyaga kőrisfa, nemes fa és gyöngyház intárziákkal. Itt is, mint a férfiszoba butorzatánál valóban pompázik a mester ügyeskedő keze a gazdag anyagberakásokkal, amelyekkel sehol, egy pillanatra sem fukarkodik.

A néző meglepetéssel, csodálattal nézi a drága anyagot s nem tudja, csodálatával

melyiknek adózzon inkább az anyagnak, vagy a mesternek, a mester bőkezűségének, vagy művészi ügyességének, amellyel ezt a pazarul gazdag, drága anyagot összeállította s a terv művészi vonalait a papírról ide varázsolta elibénk a valóságba.

És ha az ember e gazdagságtól, szépségtől elkábitva, megfélemlítve rátekinet a név és árjelző lapra, újabb csodálat lepi meg, hogy minden e gazdagság és szépség milyen olcsó.

Hangtalan csodálattal áll meg a kiállításon végig sétáló Bessenyei Gyula kiállított műtárgyai előtt. Csupa mestermunka, csupa szépség.

Reggeliző fiukéjének két nagy dohányszó fauteuillje, valamennyi kékes szürkére pácolt kőrisfából kiváló termékei egy szakmájában kitűnő művésziparos munkájának.

A Girtsis-cég szobája.

Girtsis József és társai cég egy hálószobát állított ki, amelynek minden darabja — ismételjük — a legszebb műremek. A finom kidolgozás, a stílus, a szépségnek a praktikusvaló összefűzése s a magyaros, önállóan eredeti gondolat lebilincselően lepi meg a nézőt, aki szinte csodálattal áll meg a szoba előtt s valami lokálpatriota örömmel tölti el: ime debreceni iparos munkája.

A butordarabok stílusa magyar. Látszik, hogy a tervező s a készítő Girtsis-cég egyaránt törekedett ennek kidomborítására.

A kettős ágy oly pompásan simul egymáshoz, a precíz kidolgozás lehetővé tette, hogy a két ágy úgy áll egymás mellett, hogy egynek látszik. Az újszerű az ágyról az, hogy a fal mellett a hátulsó ágy fából továbbmenően az ágyfák anyagával ugyanazonos fáburkolat, ennek végén pedig alacsony párnás ülőke van mindkét oldalon. Ezek rendkívül praktikus ujtások s teljesen pótolják az éjjeli szekrényt s igen szép formát adnak a nyugvó helynek, amely így a hálószobában is, mint különálló szép, diszkrét kis helynek látszik. Van a szobában még két szekrény, mindkettő gyönyörű munka s tele a legpraktikusabb ujtásokkal. A fehérnemű szekrény belül mahagonifával van bélelve, kihuzható nyílt kis faragott oszlopokon nyugvó mahagonilapokkal elválasztott vízszintes rekeszekből áll, amelyek szinte kiálkoznak, hogy a legszebb fehérnemű befogadják és gyűrődés nélkül megőrizték. Kiegészíti a berendezést egy toalett-tükrő, ülőkével s a legraffináltabban kiesztelt rekeszekkel, amelyek első pillanatra alig is látszanak meg a gyönyörű munkán. Az anyagot is kitűnően választotta meg a mester. A rendkívüli szépen kidolgozott virágos, habos jávorfát vörös barna paliszander szegély veszi körül. A kidolgozás, az összeállítás is a legsikerültebb hibátlan, mesteri kézre vall s dicséri a Girtsis és társa céget, amelynek e szobaberendezés valóban dicsőségére válik.

Az anyag kidolgozása különösen figyelemre méltó, csodálatosan szépen tartotta meg a szint, a butorok szélén a mahagoni borításokat oly gyönyörűen építette össze a készítő mester, hogy azon senki még tízed milliméter hézagot sem láthat és mindezek mellett a kitűnő szép munka nagyon olcsó is.

Bessenyei Gyula kiállítása.

Ugyanilyen sikerült remekmű butorokból állította össze Bessenyei Gyula ebédlőjét. Kényelmes ebédlő asztal, hivatató szék, két karosszék, egy gyönyörű szép pohárszék és tálaló és művészi óratok állanak ebben a szobában. Minden darab butor habos kőrisfából kékes szürkére pácolva készült s belül fehér madárjávorról vannak bélelve.

A rendkívül szép butordaraboknál különösen meglepő és elismerést érdemel az a tökéletes kidolgozás és sikerült pácolás, amelyet a butorok anyagával Bessenyei Gyula végzett. Az erős konstrukcióju, nehéz terv láthatóan nehéz munkát adhatott e kiváló művésziparosnak, aki azonban e nehéz-

Divatos kézimunkák, modern himző-előnyomda özv. Kandelné Piacz-utcza 66. sz.

ségeket a legsikerültebb eredménnyel győzte le. A fának olyan összetételei vannak, amelyet csak tökéletes készülségű, nagy gyakorlatú s a művészi érték, formák és tartalom iránt érzékkel bíró munkás tud elkészíteni.

Az ember nem tud betelni a gyönyörűséggel, a csodálkozással, még maradna, irigykednék a boldogokra, akiké mind e szép dolog lesz. De a kiállítás szépségeit csodálók tömege viszi tovább új meglepetések felé. És valóban új meglepetés következik. Egy leányzóba. A kiállításnak talán legbájosabb jelensége. Csupa könnyedség, csupa fehérség, csipkék és könnyű, látszik, hogy könnyű butordarabok. Szinte lehelni is alig mer az ember, hogy meg ne lebbenjenek a finom csipkefüggönyök, el ne homályosodjék az a sok-sok fehérség. Egy nagyobb szekrény, két fehérenemű szekrény, csipkemennyezetes ágy, kis divány, három szék, egy asztalka, virágállvány. Ez a bájos szobának butorzata.

És mindez a legegyszerűbb fából: fenyőből. De aki ismeri az anyagok feldolgozásának nehézségeit, tudja, hogy a fenyőből művészi, szépet alkotni nehezebb, mint bármely nemes fából. Alkotójuk tökéletesen alkotott, ennek fokmérői azok a kimetszések, amelyeknek kidolgozása a puhafánál a legnehezebb.

És ezeket a gyönyörű, nehéz munkáit gyönyörű butorokat is Bessenyei Gyula mesteri keze készítette, ő teremtette ide ezt a bájos, fehér kis szobát. Egyszerű anyagból bájosan szépet alkotott.

Méltán éri a csodálkozás és elismerés. Itt is meglepetten látjuk, hogy ami szép, mesteri, nem mindig drága. Ez sem.

Változások a politikában

Hírek Tisza István elnökségéről.

A Justh-párt ma érthető riadalommal és ijedtséggel futkosott ülés után a folyosókon, mert olyan hírek keltek szárnyra, amelyek az ő naplopásuknak, nemzetrontó, büns politikájuknak végét is jelentené. Arról volt ugyanis szó, hogy Návay Lajos legközelebb már lemond és Tisza István gróf követi az elnöki széket, hogy rendet teremtsen a parlamenti anarchiában. e hírt különben még nem cáfolták meg s azt úgy a kormány mellett álló, mint az ellenzéki lapok komoly formában tárgyalták.

E hírekről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Változás az elnökségben.

Ma délután ülés után ellenőrizhetetlen forrásból az a hír terjedt el a folyosón, hogy Návay Lajos házelnök lemond és helyét Tisza István gróf foglalja el. Justhék körében ez nagy izgalmat keltett erősen utána jártak, hogy honnan származott e hír, de semmit sem tudtak meg.

A munkapártban azt beszélik, hogy ilyen irányban valóban történik változás. A párt elnöksége már intézkedett is, hogy a párttagok hétfőtől kezdve állandóan a fővárosban legyenek, mert a jövő héten döntő események fognak történni.

Arról is szó volt, hogy Lukács László miniszterelnök újabb tervek alapján kísérletet tesz a megegyezésre, de úgy ezt, mint azt, hogy a miniszterelnök hétfőn Bécsbe megy, illetékes helyen megcáfolták, mert semmi ok sincs arra, hogy Lukács László most Bécsbe menjen.

Gyapju szövetek legújabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

A házelnök a miniszterelnöknél.

Návay Lajos képviselőházi elnök ma fölkereste Lukács László miniszterelnököt s vele hosszan tárgyalt. Hír szerint a politikai helyzet körülményei arra birták, hogy lemondjon. Beöthy Pál és Jankovich Béla elnökök ellenben megmaradnak. Egy időre felfüggesztenék a házszabályok hatályát, mert a nemzet érdeke ezt a parlamentben előállott anarchia miatt ezt úgy kívánja.

Egyik ellenzéki lap állítólag a legjobb helyről nyert információja alapján azt írta, hogy hétfőn Návay már távozik az elnöki székből s Tisza István gróf már készül is új tisztségének betöltésére.

A debreczeni

Kalvineumi ünnepek sikere

Megmozdult a város.

Ha Rómában egy világ mozdul, amikor a Vatikán a katolicizmus érdekében sikra száll, Debreczenben minden embernek összekell fogóznia, mikor a református érdekek istápolásáról, a Kálvini hitélet és felekezeti eszme erősödéséről, a Kálvin szellemének intézményekkel való biztosításáról van szó. Mert ez a szellem, ez a hit és ez a meggyőződés egy a magyar nemzeti szellem, az állami függetlenségben vetett hit és a királyi hatalomban növekedett nemzeti meggyőződés szuverén erejével, mely mindenkor támasza volt ennek a százfelől is ellenséges eszmékkel és indokkal gyöngített magyarságnak. Ennek az árnyékában nőtt nagygyá ez a nemzet s minden haladás és erősödés innen kapja éltető erejét. Azért volt a mai ünnepség is oly emelkedett és nagyszerű, hogy a város minden rangú és rendű polgárai odagyűlekeztek, hogy a maguk áldozatkészségével lerójják azt a nagy tartozást, mellyel Kálvin emlékének tartoznak. Emberi a cél és emberi az áldozat, azért oly fönséges az a kultur-munka mely ma elvégeztetett. S akik majdan gyümölcsét élvezendik, kegyelettel fordulhatnak vissza és az elismerés hálaajélivel mondhatják:

— Debreczen városa népe mindig oly utakat járt, melyen nagyszerű célok valósultak meg!

Kulturünnep folyt le ma templomban, színházban s az eredmény a hitet, a kultúrát az emberiség javára kötötte le. Annaira, hogy szinte belekapcsolta azt az életbe. Azért olyan fenséges ennek minden mozzanata és azért olyan nagyszerű a sikere.

Amint itt következik

I. Orgona-hangverseny a Nagytemplomban.

Mindenekelőtt valamit meg kell állapítanunk. És az az, hogy Debreczenben ez a legelső orgona-hangverseny. A nagytemplom hatalmas kupolái sok-sok történelmi mozzanatot láttak. De az új idők e modern levegője és hangulata most vonult be legelőször e szentelt csarnokokba.

Ünnepélyes, diszes közönség töltötte be ma délután 3 órára a nagytemplomot. Debreczen közönsége ezuttal is bizonyosságát adta annak, hogy a humanizmus és a fennkölt izlésű komoly művészet oltárainál egyaránt otthon van.

Komoly csöndben, az Isten házához illő áhítatban várta a nagy közönség a programot, melyet W. Hammerstädt János Bach: Cromaticus fantáziájával vezetett be. Valóban inpozáns bevezetése volt ez a műsornak. Utána Szönyey Ilona kettős énekszámát követte Hiller: Imáját és Ritter 86. zsoltárát adta elő tökéletes nagy művészzel. Majd újra orgonaszám következett W. Hammerstädtől, ki Liszt: Vigaszát és Rheinberger: Látományát játszotta, hatalmasan fokozva előbbi sikerét. Ezután Jánosi Antal, a püspökladányi ref. egyház immár országos nevű kántora egy műenket adott elő, férfias bass-baritonja fenségesen csendült a hatalmas kápolnában, a templom minden részét tökéletesen betöltve. Végre W. Hammerstädt két orgonaszámát (Mendelson finaléja és Rinck C dur utójátéka) fejezte be a műsört.

A jelenlevők úgy nyilatkoztak, hogy ilyen szépet még Debreczenben nem éltek!

II. Színházi hangverseny.

Választékos, gyönyörű ünnepi nézőtér, amilyen még a legmelegebb színházi estéken sem látható. Annyi üde arc, tündöklő szép asszony amennyi egy városban elfér. És kristályos melegség, az individualitás által összetartott egybeolvadás. Mikor a debreczeni ev. ref. főiskolai énekkar Mácsay Sándor karnagy vezetésével bevégzi Bognár: Szeretet című karát, felhangzik az első orkán-szerű taps. Ez a színház talpalatnyi helyen is megtelt Baltazár Dezső dr. püspök „Ünnepi beszéd”-e oly mély hatást tett, hogy percekig nem lehetett a tapstól tovább menni. Erkel Ferenc: Hunyadi László című dalművének nyitányát a Debreczeni Zenekedvelők Körének a színházi zenekarral erősített zenekara adta elő annyi invencióval és lendülettel, hogy érte percekig tapsolták. Fűredi József és Fábry Irma hegedű és zongora játékaival be nem telt a publikum. Vértel művészek, akik soha sem tévesztik el az utat a szívhez. Amint a további számoknál Fűredi Samu és Hammerstädt János nagyszerű zsenije is érvényesült. A Debreczeni Zenede nőikara, a Debreczeni Városi Dalegylet és az „Egyetértés” dalkör szintén frappáns hatást értek el. Oroszlánrésze van még külön is a művészi est sikerében Hammerstädt karnagynak, aki a betanítás és összeállítás fáradságos munkáját is végezte és pedig oly művészzel, hogy annak méltatására hasábot szentelhetnénk. Mácsay Sándor karnagy pedig megérdemli a babért, melyben az este oly öröme telhetett.

A hangverseny anyagilag is gyönyörű eredménnyel végződött s így a nagyszerű cél ismét közelebb jutott egy lépéssel a megvalósuláshoz.

A rendezőség tekintettel az óriás mértékben megnyilatkozott érdeklődésre az ünnepélyt vasárnap megismétli. A második nap programja a következő:

Május 19-én, vasárnap.

I. Istenisztelet 9 órakor a Kossuth-utcai templomban. Szónok Soltész Elemér, nagybányai ref. lelkész. Perselypénz a Kálvineum javára fordítatik.

II. Orgona-hangverseny

W. Hammerstädt János ur és Szönyey Ilona k. a., a Debreczeni Zenede tanárai, továbbá Jánossy Antal ur, püspökladányi ref. kántor közreműködésével a Kossuth-utcai ref. templomban.

Szigoru szabott árák mellett szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
posztókereskedőnél, Debreczen, Kossuth-u 1.
(Első takarékpénztár palotájában.)

Műsora:

1. Bach Sebestyén: Toccata és fuga d moll. Orgonán előadja W. Hammerstädt János ur. 2. a) Blumner: Templomi ének. b) Krebs: Miatyánk. Énekli Szönyey Ilona k. a. 3. Beethoven: Largo, d moll. Orgonán előadja W. Hammerstädt János ur. 4. A szeretet hatalma. Énekli Jánossy Antal ur. 5. Rinek: Orgona-hangverseny. Allegro moderato. Largo. Rondo. Allegro. Orgonán előadja W. Hammerstädt János ur. Az énekszámokat orgonán kíséri W. Hammerstädt János ur. Az ünnepély kezdődik d. e. 11 órakor. Belépő-díj nincs. Fentartott helyek kaphatók Csáthy Károly könyvkereskedésében. Perselypénz a Kálvineum javára fordíttatik.

III. Színházi hangverseny.

Műsor az előző napi, kezdet — a vidéki közönségre tekintettel — d. u. 5 órakor. Jegyek a rendes színházi helvények 25%-os emelkedésével előre válthatók az előadás napján a színházi pénztárnál. Adományokat elfogad a ref. püspöki hivatal Debreczen.

A püspöki hivatalban egymásután folynak be a legszebb adományok a Kálvineum javára. Érdemesnek tartjuk ezek közt külön megemlékezni a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank 2000 koronás ajándékáról, amelynek példája — óhajtható volna — hogy minél több követőre találjon. Az adományozók neveit s az adományozott összegeket itt közöljük:

Debreczeni Ipar és kereskedelmi bank 2000, Márk Endre és neje 500, Kardos László 500, Löfkovits Artur és neje 500, Rosinger Lajos 150, Koncz Lajos 100, Polgár Gyula 100, özv. Komlóssy Mihályné 50, Moricz Ferenc 40, Moskovits Adolf 30, Sárvár Lőrinc 25, Kovácsné Sárvár Róza 25, Szentessy László 20, báró Josinczy Miklósné 20, Kardos László 24, Béressy Sámuelné 10, Kardos Albert 10, Váczy János 10, Körner Adolf 10, D. Nagy Sándor 10, Csath Zsigmond 10, Buday Józsefné 10, Nagy Imre 5 K.

Színház és Művészet**Az aradi színészek köszönete a debreczeni sajtónak.**

Az arad-debreceni vendégszereplés alkalmával itt járt aradi színészeket a közönséggel együtt a debreceni sajtó is a legmelegebb rokonérzéssel fogadta és elismerésével halmozta el a vendégművészeket. Nem a köteles udvariasság, hanem igazán magas művészetük következményeként.

Az aradi színház igazgatósága most meghálálható ezt a következő levelet intézte szerkesztőségünkhöz:

Tekintetes szerkesztőség!

Vendégszereplő kollégáink hazaérkezve a legnagyobb elragadtatással beszéltek arról a kedves és lelkes fogadtatásról, amelyben úgy a közönség, mint a sajtó őket részesítette.

Kedves kötelességet teljesíték, a midőn ezért am egtisztelő figyelemért, az aradi Nemzeti Színház tagjai nevében leghálásabb és legmélyebb köszönetemet fejezem ki.

Arad, 1912. május 17.

Tisztelő hívük
Dr. Beregi Sándor,
igazgató helyettes.

E megemlékezés mindenestre kedves figyelemmel s ezért közönségünk és a magunk nevében is köszönet érte.

Az iparművészeti kiállítást harmadik napján öszen 187-en látogatták. A vásárlás is megkezdődött s már igen sok Zsolnai majd nem minden Badár és Bozsik cserép elkel. Megvásároltak azonkívül igen sok Juhász-féle mezőkövesdi babát, dobozt, több fém és börmunkát. A butorok és szönyegek iránt igen élénk volt az érdeklődés és két szoba is le van már foglalva. Ma casánap előrelátásból a kiállítás reggel 8-tól este 7-ig állandóan nyitva lesz. Belépti díj 80 fillér, tagok nem fizetnek belépő díjat és a sorsoláson tagsági jegyük alapján vesznek részt. Munkás és tanuló jegy ára 30 fillér. Uj tagnak beléphet bárki a kiállítási pénztárnál. Tagsági díj 5 korona.

HIREK

Ünnepélyes istentisztelet a Kálvineum érdekében. Ma vasárnap délelőtt 9 órakor a Kossuth-utcai ref. templomban ünnepélyes istentisztelet lesz, melyen ez alkalommal a Kálvineum vendégeként Soltész Elemér, a nagybányai ref. egyház kiváló nagy képzettségű és nagy szónoki erejű ifjú lelkésze fog prédikálni. Az istentiszteleten énekelni fog Jánosi Antal püspökladányi kántor, ki a tegnapi és mai hangversenynek is szereplője. Az istentisztelet perselypénze a Kálvineum javára szenteltetik.

Vasárnap isteniszteletek. Vasárnap május hó 19-én a ref. templomokban a következők fognak prédikálni: A Nagytemplomban délelőtt G. Szabó Gábor segéd lelkész, ágendázik, ágendázik Szele Miklós vallás-tanár, a Kistemplomban prédikál Dicsőfy József lelkész, ágendázik Szele György lelkész, a Kossuth-utcai templomban prédikál Soltész Elemér lelkész, az Ispotály emplomban Boér Károly vallás oktató lelkész, a Csapókeri imaházban Kovács János vallás-oktató lelkész, a Homokkerti imaházban Polgár Gyula segéd lelkész. A délutáni istentiszteletet hittanhallgatók végzik.

Az ágost htv. ev. templomban vasárnap d. e. 10 órakor Szeberényi Lajos segédlelkész prédikál.

A közgyűlés előkészítése. Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága, nem mint előbb tervben volt e hó 21-én kedden, hanem e hó 25-én szombaton tartja ülését, amelyen igen fontos ügyek, ezek közt a kir. telki szabályrendelet és a zárszámadás is szerepelnek. A gyűlést éppen azért halasztották szombatra, hogy e fontos ügyeket kellőképpen előkészíthessék. A kir. telki szabályrendelet tervezetét most vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésén tárgyalja a gazdasági bizottság.

Protestáns tisztviselők nagypéntekje. Eperjesről jelentik: A protestáns közös bizottság Baltik Frigyes dr. püspök és Degenfeld József gróf elnöklésével legutóbb tartott ülésén Geduly Henrik püspök indítványára elhatározta, hogy fölterjesztést intéz a vallás és közoktatásügyi miniszterhez aziránt, hogy a protestáns vallású állami és törvényhatósági tisztviselők a hivatalos teendők alól Nagypénteken fölmentessenek. Szteló Kornél dr. indítványára a bizottság megbizta az elnökséget, hogy sürgesse meg a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy az 1848: XX. t.-cikk életbeléptetése tárgyában mielőbb hívja meg a két protestáns egyházat. Végül Degenfeld József gróf szóba hozta, hogy mivel a miniszterium a debreceni egyetemen ref. teológiai fakultást létesít, nem volna-e az evangélikusok hajlandók, hogy ez mint közös protestáns fakultás létesíttessék. Ez esetben az evangélikusoknak minden egyes tanszék után 10.000 korona hozzájárulást kellene fizetniök. Az evangélikusok a kérdést ad referendum vették azzal, hogy gondolkadni fognak fölötte.

Változás az állami reáliskola vezetésében. Zichy János gróf vallás- és közoktatási miniszter mai napon a következő rendeletet intézte a debreceni tankerület főigazgatóságához: Kardos Albert dr. debreceni állami reáliskolai tanárt további intézkedésig a nevezett intézet igazgatói teendőinek ellátásával megbízom és Fazekas Sándor igazgatót nyugdíjaztatásáig szabadságolom.

Uj függőkölcsön. Tudvalevő, hogy az óriási mértékben megnövekedett fogvasztás miatt a villamostelepelt meg kell nagyobbitani s a negyedik gépegységgel is felszerelni. Ennek költségeire a közgyűlés 800.000 koronát szavazott meg, amelyet függő kölcsönből fognak fedezni. A polgármester már fel is hívta a várossal összeköttetésben álló pénzügyészeket, hogy adják be ajánlataikat. Minden valószínűség szerint a kamatláb 6—6½ százalék között fog mozogni. Elég magas kamát, de a mai pénzügyviszonyok mellett olcsóbb függőkölcsönt alig lehet remélni. Ugy tudjuk, hogy ez összesen kívül legközelebb még egy milliót is vesz föl a város.

A város ajándékkönyvei. Debreczen város tanácsa legutóbb tartott ülésén K. Tóth Mihály dr. tanácsnok javaslatára kimondta, hogy a tanyai iskolák tanulói részére ajándékkönyveket vásárol. E határozat kapcsán egyik helybeli lap e határozatot, illetve a kulturatanácsnok javaslatát helytelenítette. E cikkre most Könyves Tóth Mihály dr. kulturatanácsnok ur a következő levelet küldte be hozzánk:

Tekintetes szerkesztőség!

A „Debreczeni Nagy Ujság“ című lap 18-án megjelent számában cikkekét közzölt abból az alkalomból, hogy én a tanyai állami iskolák évfolyamvizsgáján kiosztandó jutalom könyveket ajánlottam, még pedig: a református növendékek részére 50 db zsolttárt, 50 db magyar Siont, 50 db Kálvin élete című munkát, a római katolikus növendékek részére 20 db Lelki manna című imakönyvet.

Arra az izléstelenségre amit a cikkeske reám, mint kulturatanácsnokra mond, nem reflektálok, az más lapra tartozik.

Arra azonban mi magát javaslatomat, annak kulturális értékét illeti, míg egyfelől felhívom rá városunk egyházi vezetőségének, lelkipásztorainak s presbiterainak figyelmét, másfelől megjegyzem, hogy a magyar Sion összehasonlíthatlanul értékesebb az eddig kiosztott jutalomkönyvekénél. Zsolttárunk a magyar kálvinista nép imádásos könyve. Kálvin életének ismeretét pedig nem a cikkirő felfogása szerint tartjuk szükségesnek, mert azt Debreczen város polgársága nagytöbbségének érzése, gondolkodása mintegy parancsolja. — A magyar Sion és Kálvin élete 1909-ban lett kiadva, tehát nem elavult, seleitezett könyv egyik sem. A magyar Sion nagyobb gyermekek részére szántuk, a Kálvin életét pedig a kisebbeknek, s hogy azoknak való is, igazolja az, mert annak idején az egyház 5000 példányban osztotta szét összes iskoláinak tanulói között. Különbön is torkig vagyunk a mai ugynevezett 80 filléres ifjúsági iratokkal, melyeknek értéke márólholnapra vész el. A most kiosztandó könyvek pedig mindenkor házi kincsek, értékes olvasmányok lesznek a tanvákon lakó családoknak is.

Ezt el kellett mondanom az olyan kulturánkat irányítani akarnokokkal szemben, kik az ilyen okvetetlenkedő cikk tartalmával árulják el kulturaltalanságukat.

Tisztelettel

Dr. Tóth Mihály, tanácsnok.

Előadás a Munkásotthonban. A szocialdemokrata párt Munkásotthonában (Margit-fürdő) e hó 20-án, hétfőn este 8 órakor Burger Péter dr. orvos vetített képek mellett előadást tart az alkoholkérdésről. Vendégeket is szívesen látnak.

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít FEUERSTEIN

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 16. sz.

mosó intézete Piacz-utca 61.

— **A katonabeszállásolási váltság.** A városi tanács ma a következő hirdetményt bocsátotta ki: A városi tanács felhívja mindazon háztulajdonosokat, akik házaikat a folyó 1912. évi május hó 1-től 1913. évi május hó 1-ig terjedő egy évre a katonatartás kötelezettsége alól megváltani óhajtják, hogy ez iránti kérelmüket szóval vagy írásban a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (Városház, emelet 19. ajtó) a hivatalos órák alatt délelőtt 8 órától 1 óráig mielőbb jelentsék be. Megjegyeztetvén, hogy ezen megváltási kedvezmény csak béke idejére szól.

— **A csendőrség egyenruhája.** A honvédelmi miniszter egyik legújabb rendeletével eltörölte a csendőrség kötelező zsinóros ruházódását s megengedte a honvédségnél divó kényelmes zsinórtalan viseletet. Egyben elrendelte, hogy a legénység tisztai sapkát hordjon, mely felsőperemén a koronaörök sapkájához hasonlóan piros paszpoállal van szegélyezve. Az új egyenruha viselet már életbe is lépett.

— **A debreceni lóversenyekre,** amelyek e hó 26-án és 27-én pünkösd vasárnapján és hétfőjén tartatnak meg, az előjegyzett páholyjegyek mai naptól kezdve már kiválthatók Molnár Ferenc női divatkereskedő főtéri üzletében (Városház épület.) Versenyprogramok szerdától kezdve kaphatók a főzőszékben valamint a többi tőzsdékben. A versenyre vonatkozó egyéb tudnivalók a falragaszokon olvashatók, valamint közhírré tételnek lapunkban is a versenyek előtt 2 nappal.

— **A Pünkösd első napi nyomtatványkiállítás** iránt városszerte igen nagy érdeklődés mutatkozik. A lelkes előkészítő bizottság mindent elkövet, hogy minél impozánsabb legyen e kiállítás, már csak azért is, mert ez egyuttal befejezése is lesz a helyi ambiciózus nyomdászok által alakított és Toroczky Osvald kiváló rajztanár vezetése alatt álló grafikai szaktanfolyamnak. A kiállítást díjtalanul bárki megtekintheti.

— **Debreceni Utmutató.** Ifju Ozori István rendőrkapitány sok ambícióval, igen nagy munkával és fáradtsággal szerkesztette meg az idén a kereskedések és iparvállalatoknál csaknem nélkülözhetetlen „Debreceni Utmutató“-ját. A könyv nemcsak pontos adatait tartalmazza a város hivatalos és magán-személyei, cégei és iparvállalatai elhelyezkedésének, hanem széleskörű ismeretekkel és színes tollal festi meg a város történelmi alakulását és néprajzi sajátosságait is. Azonkívül a házak megjelölése mellett a telekkönyvi számok is fel vannak jegyezve benne és Debrecen város legújabb térképét is megtalálja ott az olvasó. Ára 3 korona.

— **Házasságok.** Az elmúlt héten a debreceni m. kir. állami anyakönyvi hivatalban a következő házasság-kötéseket jelentették be: Kukhár László—Kecskés Eszter. Tranka Lajos—Kovács Mária, Sági István—Sipos Anna, Hodorenczy József—Nagy Juliánna, Jeszenszky Paulovits Magd—Gyntt Paula, Tóth Ferenc—Papp Erzsébet, Bikfalvy László—Harsányi Katalin, Kovács István—Szabó Juliánna, Hüse István—Sándor Eszter, Aranyi Gyula—Ötvös Margit, Berki Lajos—Kozák Mária, Nagy Gábor—Szigyártó Sz. Juliánna, Veres László—Szebenyei Mária, Nagy Kiskolczi Gizella Erzsébet, Nagy József—Tóth Eszter, Porcsin János—Csorvási Margit, Szilágyi István—Sándor Katalin, Szel István—Mészáros Juliánna, Isalai Sándor—Szilágyi Eszter, Vadász Antal—Kaczer Emma, Fehérvári Ferenc—Balla Eszter, Némety József—Galambos Erzsébet, Balázs István—Nagy Eszter, Köllönte Zoltán—Marzsik Erzsébet, Nagy Miklós—Kerek Irma.

— **A Stern-kefegyár majálisa.** A Stern József és Testvére kefegyár részvénytársaság munkásainak önképző és segélyző egylete saját alapja javára e hó 25-én, a nagyerdei Dobos-pavillon tánctermeben majális rendez, amelynek kezdete este 9 órakor lesz.

— **Rendőri hírek.** Mezei Lajos Rákóczy-uti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy több részvényjegyet elvesztett. A részvények 471—75 sorszámmal voltak ellátva s nem lehetetlen, hogy valaki azokat meglette és eltulajdonította. — Lakatos Teréz Homokkerti lakos pedig a vele 5 évig vadházaságban élt P. B. cigányzenészt és ennek nővérét jelentette fel, akik botokkal megtámadták és alaposan elverték. — Végh Margit cselédleánytól egy férfi zsebórát vett el egy ismerőse. Eleinte azt hitte tréfál, de mert ma sem kapta vissza, feljelentette a rendőrségen.

— **A balmazújvárosi gyilkosság.** Már hirt adtunk arról az előterjesztésről, melyet a balmazújvárosi gyilkosság ügyében a tettesekként letartóztatott Szabó István ügyvédje Kardos Samu dr. adott be, kérve védecének szabadlábra helyezését. A kir. törvényszék vádpancáma ma ült össze ebben a dologban s Jeney György dr. bíró referálása alapján Szabó István kérelmét tárgyalás alá vévén, azt teljesíthetőnek nem tartotta és a védelem által tett előterjesztést elutasította. Így Szabó István, ki ellen az Ujj Gábor és Guta János terhelő vallomásai a legsúlyosabb bizonyítékok, továbbra is előzetes letartóztatásban marad.

— **Menyasszonyok—vőlegények.** Az állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt héten a következő eljegyzéseket jelentették be: Vágó József—Oláh Juliánna, Deutsch Mendel—Smulyovics Reichel, Kronovszky Imre—Dobi Sára, Breuner Mátyás—Veress Erzsébet, Medgyaszai József—Radács Mária, Bátori Gábor—Hajdu Mária, Pusztai József—Bihari Erzsébet, Békési Lajos—Szabó Etelka, Ábri József—Berkó Borbála, Makkai János—Erdős Juliánna.

— **Verekedés a szöllők között.** Az Ujkerthben egymás mellett van a szőlője Sipos Andrásné és Jancsó Kálmán debreceni lakosoknak. Pár nap előtt Jancsó meghívta Kiss János nevű vincellérjét, hogy a mezsgyén egy deszkaválaszfalat rakjon le, nehogy a szél a homokot átfújja a szomszédos területről. Siposné azonban nem akarta megengedni ezt a műveletet, mire a vincellér oly dühbe jött, hogy rátámadt az asszonyra, akit annyira összevert, hogy az két hétig is nyomta az ágyát. A csendőrség az esetről jelentést tett az ügyészségnek.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést. Kálmánchey Lajos és neje Gersics Anna gyermekeikkel, Kálmánchey Anna férjével Kile Károlylyal mint testvér és sógor, úgy a maguk, mint a többi rokon és jó barátok nevében is fájdalomtelt szívvél tudatják, hogy Kálmánchey Sándor mezőségi adóvégrehajtó életének 57. évében hosszas betegség után f. hó 17-én esteli 11 órakor csendesen elhunyt. A kedves halott földi részzeit f. május hó 19-én vasárnap délután 5 órakor fogjuk a közközház szertartástermből a református egyház szertartása szerint tartandó ima után a Kossuth-u. temetőben örök nyugalomra helyezni. A temetést özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalata rendezi.

— **Uj, olcsó tüzelőszer.** A tüzelőanyag, különösen a szénkérés, egyik legégetőbb kérdése korunknak. A földben levő szénkérés leték kimerülése a távolabbi jövő része ugyan de az iparra oly súlyos károkkal járó bányászstrájkok és az ismétlődő vagonhiányokból eredő mizériák a ma keservei. Nagy fontosságú közgazdasági érdekek fűződnek tehát a Széki Ákos helybeli kir. főügyészségi irodatiszt által feltalált petrolum

brikéhez, amely kiválóan alkalmas arra, hogy a szén ipari üzemekben pótolja. A petrolumbrikét, amelyet a feltaláló szerkesztőségünkben bemutatott, fa, szalma, stb hulladékból és petrolumból hideg uton, veszélymentesen készülő szilárd termék. Hőértéke sokkal nagyobb, mint a széné és mégis olcsó, mert egyrészt a legolcsóbb fajta petrolumból, másfelől pedig értéktelen hulladékokból készül. Fontos előnye még, hogy kevés füstje van, minélfogva alig kormoz.

— **Valódi francia reform fiúzó** Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszer-tár Piac-u. 14. Csapó-utca sarok a Bikával szemben.

— **Hirdetmény.** Az üzletszabályzat 81. §-a értelmében a felek által kinem váltott kézbesíthetetlen áruk u. m. keményítő liszt, sujkénoc cognac, géprész, bélésáru, rövidáru, süítőlapát, márvány, bor, vasáru festék, kézműáru, vaskádák, vasuti sinek és még más-áruk a f. hó 24-én Debrecen állomás teherkiadási raktárában megtartandó árverésen azonnali készpénzfizetés mellett elfognak adatni. A raktár főnök.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debrecenben f. hó 24-én pénteken egész nap és 25-én szombat d. e. 11 óráig Darabos-utca 56. sz. alatt, ahol különösen tüdő és gyomorbaajosok számosan látogatják a sikeres gyógyításairól híres orvost.

— **Az utolsó kívánság.** Nagyváradról jelentik: Nagy Ákos vasutas szerelmes volt egy püspökladányi leányba. A leány nem viszonozta a legény érzelmeit, mire Nagy Ákos elkeseredésében szíven lötte magát. Az öngyilkos utolsó levelében azt kívánta, hogy mielőtt a temetési menet a püspökladányi vasuti állomás előtt elhalad, a mozdonyok vészjelet adjanak. Az öngyilkos utolsó kívánságát teljesítették.

Nagy haszonnal jár

A Scott-féle eljárás védjegyét a halászt—kerjük egytelmebe venni.

ha a Scott-féle Emulsió-t a gyermekszobából sohasem hagyjuk kifogni. A gyermekek e tejszerű készítményt olyannyira szívesen veszik, hogy maguktól kérik a Scott-féle Emulsió-t, mely kitűnő szer köhögési-inger leküzdésére és sokszor kipróbált biztos védelmet nyújt a kicsinyek gyakori meghűlése ellen.

Bevásárlásnál kifejezetten

SCOTT-féle Emulsió-t

kérjünk A Scott-féle eljárás már 35 éves és garancia ugy a jóság, mint hatás tekintetében.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Minden gyógytárban kapható.

— **A Nemzeti kávéházban** szombattól kezdve minden nap még itt nem létezett Tiroli zenekar ének- és bohózatokkal összekötte működik. Belépti díj nincs. Ételek és italokról gondoskodik Rosner A. kávé.

— **Littmann Pepi Debrecenben.** A jónévű Rabinovitz igazgatása alatt 17 tagból álló remek társulat Littmann Pepi Budapest kedvencével együtt naponta a Magyar Király kávéházban előadásokat tart. Ezen kitűnő estélyekre felhívjuk a közönség figyelmét.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES AGOST

Sárvíz-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 3.

Marx-féle

zománc és szoba padló lakk. elsőrendű minőség, megbízható beszerzése **BLUMBERGER GYULA** festék, lakk és zsiradékáru kereskedőnél Debrecen Hatvan-utca 13. szám. Telefon szám: 621.

Telefon szám: 621.

— **Blousok** remek kivitelben Zwiback Lajos és Testvére cs. és kir. szállítóktól. Debreczenben csakis Halmágyi divatházában szerezhetők be.

— **A debreceni habarcsgyár** a helybeli termény és áruraktár részvénytársaság alkotta, e hóban megkezdte működését, miáltal városunk egy modern gyárral gvarapszik s emely által az építő és épített közönség az eddig oly ósdi alapon és annyi vesződéssel előállított habarcsot (maltert) bármily mennyiségben és a kézileg előállítottnál sokkal tökéletesebb és jobb minőségben kaphatja meg a vállalat saját e célra készült tartánykocsijaiban az építkezés helyére fuvarozva. Előjegyzéseket elfogad és bővebb felvilágosítást készséggel nyújt a debreceni termény és áruraktár ügyvezető igazgatója. Telefon 58. szám.

— **Női divatelmék** kosztümökre, tavaszi és divatos doubleelmék, sima angol szövetek, gyapju grenadinok, szint játszó se-lyem Marquisette, divatos ajouros zsinór díszek, rojtok, csipkék, napernyők és entous cas ernyők nagy választékban kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Szalma és panama** kalap különleges- ségek feltűnő szép választékban Frank Testvéreknél.

— **Butorcarnok áthelyezés** Hunyadi- utca 19. szám alól a Butorcarnok (Csapó-u. és Piac-utca sarok) **Takarék és Hitelintézet** r.-t. palotája emeleti termeiben helyeztetett át. A **Butorcarnokban 80 szoba butor áll** a közönség rendelkezésére s mindenkinek sa- ját érdeke, hogy mielőtt butorait beszerzi, a csarnokban felhalmozott s **szabott árak** mellett árusított butorzatot vételkötelezettsé- ség nélkül megtekintse. A csarnokban eladott mübutorokért **Kovács Gyula** mübutorgyáros 2 évi jótállást vállal. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

SPORT

Fővárosi footballcsapat Debreczenben.

Vasárnap délután fog lezajlani a D. K. A. S. E. I.—Budapesti Testgyakorlók Köre I. csapatai élvetesnek ígérkező barátságos mérkőzése. A B. T. K. kitűnő csapata legutóbb vidéken a Győri Egyetértés-sel játszott és aratott 3—1 arányban fölünyes győzelmet. Épen ezért a mai mérkőzés kimenetele is teljesen nyitnak tekinthető, bár szenzáció sincs kizárva, mert a K. A. S. E. jó formában levő csatársora és kitűnő védelme kétségte- nélkül fog egy kis munkát adni a vendég fővá- rosai csapatnak. Az összeállítások a követ- kezők:

B. T. K.:
Kubicsek I.
Mayer Neltsev
Sefcsik Skopecz Mógács
Bödör Schváb Horváth Kendur, Kubicsek II.

D. K. A. S. E.:
Kerkovits.
Markovits Balla II.
Dissandri Dreillinger Bodnár
Balla I. Wilhelm Pongrácz Kerekes III. Krausz
A D. K. A. S. E. jó összeállítású csapa- tától mindenesetre sokat várunk és hisszük is, hogy várakozásunkban nem fogunk csaló- dni. **Bíró: Molnár János** (D. T. E.) lesz.

D. T. E. II.—III. D. K. A. S. E. III. A
B. T. K.—K. A. S. E. I. mérkőzését megelő- zőleg a D. T. E. II.—III. comb. csapata fog a D. K. A. S. E. III. csapatával egy barátság- gos matschet lejátszani. **Bíró: Losonczy** (D. K. A. S. E.) lesz.

Debreceni lóversenyek. A debreceni Ur- lovasok Egyesülete pünkösd mindkét napján versenyeket rendez, melyeknek sorrendjét most állította össze a bizottság.

Első nap, Vasárnap, május hó 26-án.
I. Nyeretlenek versenye. 1300 korona, ebből 1000 korona a győztesnek. Távolság kb. 1400 méter.

II. Debrecen sz. kir. város díja 1000 ko- rona. Ezenkívül 100 korona a harmadiknak. Távolság kb. 1400 méter.

III. Nyulasi gátverseny. 1500 korona. Távolság kb. 2400 méter.

IV. Hortobágyi díj. 1900 korona. Távolság kb. 1600 méter.

V. Eladók akadályversenye. 1300 korona. Távolság kb. 3200 méter.

Második nap, Hétfő, május hó 27-én.

I. Eladók handicapja. 1300 korona. Távolság kb. 1200 méter.

II. Pallagi handicap. 1500 korona. Távolság kb. 1800 méter.

III. Totalisateur-verseny. 1900 korona, ebből 1500 korona a győztesnek. Távolság kb. 2400 méter.

IV. Hadseregi akadályverseny. 1000 ko- rona. Távolság kb. 3600 méter.

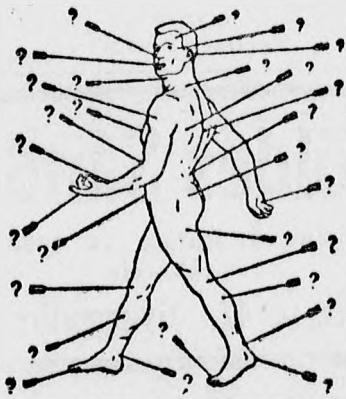
V. Nagyerdei akadályverseny. 2000 ko- rona. Távolság kb. 4000 méter.

VI. Vigaszverseny. Handicap. 1300 ko- rona. Távolság kb. 2000 méter.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Akik a rendőrt bántják. Az az ítélet, melyet ma hozott a debreceni törvényszék, elveszi a kedvét sok hetvenkedő atyafinak, hogy a rendőr utasításának ellenszegüljenek, vagy épen kezet emeljenek arra. Ez év decemberében Tolvaj Gábor több társával téglát hordott egy építkezéshez. A Mester-u. végén megálltak és a közutnál itattak. Majd Tolvaj Gábor magára hagyva lovait, elment bevásárolni. Dajka István rendőr erre felült a magára maradt kocsi- ra s be akarta azt hajtani a rendőrségre. Időközben vissza- érkezett Tolvaj, aki ostort fogott s pajtásai- val támadt a rendőrré, ki csak ugy tudott rendet teremteni, hogy kardot rántott. Majd revolverrel védekezett a dorongokkal neki- támadt társaság ellen. Ma tárgylata ezt az ügyet a törvényszék, mely Tolvaj Gábort 1 havi, Tolvaj Józsefet 8 napi, Fehér Sándort 3 napi fogházra büntette. Nagyházi Mihály szintén 3 napi fogházbüntetést kapott, melyet azonban a büntető novella alapján a tör- vényszék 1 évi időtartamra felfüggesztett. Az ítélet jogerős.

Vannak fájdalmai ?

I. A Feller-féle Elsafluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengeséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít csúzt, kőszvényt, ideg- gyengeséget, oldalszurást, zsábat, bönulást, szemfájást, migránt, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsafluidot, rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonat vagy hűléstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg „Feller” nevet viseli. 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására óhajtjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajók, görcs, étvágytalanság, veseégés, hányási inger, rossz- szullét, felbőfőgés, puffadság, dugulás, arany- eres bántalmak és különböző emésztési zava- rok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsapülulákat. 6 doboz bérmentve 4 korona. Üvakodjunk azonban utánzatoktól és címezzünk minden rendelést pontosan

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stübica, Centrale 130. sz. (Zágrábmegye.)

Dr. Markovits Elemér
ügyvédi irodáját
Debreczenben, Kossuth-utca 11.
sz. a. (1. emelet keresztépület)
megnyitotta.

Patkányok és egerék elpusztulnak buvó- lyelken kívül. „Danyez Virus” alkalmazása esetén, melyet a pá- rizsi „Pasteur Intézetben” találtak fel. **Előre állatokra és az emberre** ártalmatlan. 1 tubus K 2.50, 3 tubus K 6.75, 6 tubus K 10.—.
Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Előnyök!

Tartós Elegáns

Berson
gummisarkok BERSONMŰVEK, BUDAPEST.

Művészek rajzai után készült **Hálószobák, Ebédlők, Uri szobák, Szalonok,** minden társadalmi osztály részére.

Különlegesség a butoriparban:

virágos gyökér Tuja.

Jellemző sajátosságai:

**Harmonikus összehatás,
Mély tűzű színek,
Idővel növekvő szankialakulás.**

Előjegyzéseket csak a termelés arányában fogad el a **debreczeni**

Butorkészítő Asztalosok Árucsarnok
Szövetkeze

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja **Hunyadi-u. 17/1^a. sz. Demetrovics-palota.**

Szabad megtekintés vétel kényszer nélkül. Központunk kezelése alatt lévő Tolnai gyárt- mányu zönyvek nagy választékban kap- hatók. — **Telefon 968.**

Kitűntetve a Bécsi, Párizsi és Londoni kiállí- tásokon arany éremmel és oklevéllel. —

**Meghűléstől erőd esz-
: kőszvény- és reuma :
ellen a legjobb
házi- és híres**

Király-Balzsam!

Helyes névelő esetén
megelőz, amennyiben gyak-
rabban idültabb esetekben is
már egyszeri bedörzsölésnél a
fájdalmakat teljesen meg-
szünteti.

Fog- és fejfájást 5
peroz alatt megakadályoz.
Egy nagy üveg ára 2 korona
teljes használati utasítással.
Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ
gyógyszerárakban Kossuth-utca 8. színház mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	888.50
Oszták hitel	688.50
4 százalékos koronajáradék	89.05
Államvasút	730.—
Jelzálogbank	406.—
Rimamurányi	755.—
Salgótarjáni	752.—
Közuti vasút	769.25

Irányzat:

Magánleszámitolási kamatláb:
 Bécs 4 3/8%, Berlin 4 3/4%, London 3 1/2%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svan E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Buza októberre	11.81
áprilisra	—
májusra	11.81
Rózsa októberre	9.59
Zab októberre	9.21
Tengeri májusra	9.25
Tengeri 1912. év júl. augusztusra	9.21

Irányzat: Kétféle áru változatlan.

Az Omke gyűlése

Szende Pál dr. és Balkányi Kálmán dr. előadása.

Csütörtökön délután folyt le az Omke hajdukerületi együletének gyűlése rendkívüli érdeklődés mellett. A kereskedelmi csarnok nagytermét teljesen megtöltötte díszes nagy közönség kinek sorai között ott láttuk városunk és kereskedelmünk vezér alakjait. A kereskedelmi testvér egyesületek is imponánsan képviseltették magukat a gyűlésen, melyen a Központ kiküldötteiként Szende Pál dr. főtitkár és Balkányi Kálmán dr. titkár, a bosnyák központ igazgatója jelentek meg.

A rövid elnöki megnyitó után Szende Pál dr. tartotta meg előadását. Széles alapon és minden részletében következetesen megokolva fejtette ki az Omke mult esztendei állás foglalását az általános titkos választói jog mellett. A kereskedő osztálynak a munkás osztályt kivéve legtöbbet kell a mai választói rendszer igazságtalanságai miatt szenvedni, s ezen injuriákat kizárólag a választó jognak demokratikus alapon való megoldása lesz képes megszüntetni; az Omke hét éven át hangoztatott elveit borította ki ez az állásfoglalás, amelyet minden osztály tudatos és hivatásának megfelelő széles látókörű magyar kereskedő örömmel üdvözölt. A vasuti tarifák emelésének forgalombénítő hatásairól beszélt ezután a szónok. Kifejtette végül a kereskedő osztály szerveztlenségét és intelligenciájának valamint társadalmi súlyának meg nem felelő csekély befolyását vázolta.

Balkányi Kálmán dr. a Boszniában elhanyagolt érdekeinkről beszélt. — A Bosnyák Központ felakarja rázni a magyar kereskedőket négy évtizedes álmukból s az osztrák rosszakarat és konkurencia dacára magyar exportot akar teremteni az okupált tartományokban. Mind a két előadást a közönség a legnagyobb tetszéssel fogadta és sokáig lelkesen ünnepelte a két illusztris előadót.

A vendégek tiszteletére este a Royal szállóban 40 terítékes banquet volt. s a fehér asztal mellett Szende Pál dr., Balkányi Kálmán dr., Szávay Gyula, Kernhoffer József, Szántó Győző s többen tartottak kedélyes felköszöntőket. A társaság a legjobb hangulatban a késő éjféli órákban oszlott szét.

A mészhomoktő téglagyár készítményei. A budapesti kir. József műegyetem most küldötte le az „Első Debreceni Mészhomoktő téglagyár Részvénytársaság” gyártmányainak felülbizálását tartalmazó hivatalos bizonyítványát, mely bizonyítvány adatai azt igazolják, hogy az építkező közönség úgy fagyállás, mint teherbírás tekintetében teljes garanciát nyer e modern építkezési anyagban. Teljesen érthető tehát az a rohamosan fejlődő rokonszenv, mely a debreceni és környékbeli építkezők sorában a különben is jutányos mészhomoktőglá iránt megnyil-

vánul. A gyár berendezéséről s a gyártmányok kiválóságáról már a Magyar Mérnök- és Építész Egylet kiránduló tagjai a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak, a fent említett bizonyítvány tehát mintegy megerősítése e szakfériak nyilatkozatának. A bizonyítványt teljes terjedelmében a mai lapunk-

Fizetése képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetése képtelenségeket jelenti: Goldstein Lipót Báránd, Kaschó Anna és társa Debreczen, Sirmai Mavró Zágráb, Schneller Henrik Szekszárd, Groszmann Ignác Kisgaram, Raschovszky testvérek Nagyszentmiklós, Janicic Matia Vukovár.

A legjobb és legolcsóbb
 konyhai segédanyag a

MAGGI ízesítő,
 a keresztcsillaggal.

Néhány csepp gyenge leveknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. azonnal páratlanul finom jóízűt ad.

Mintaüvegeske 12 f.

Használata igen takarékos és kényelmes, miután cseppenként adható az ételhez.

Friedmann Sámuel
 bádógos és vízvezeték-szerelő
:: műhelyét áthelyezte ::
 József kir. herceg-u. 60. szám alá, ahol mindennemű vízvezeték-, épület- és műbádógos munkákat jutányosan készít bádógos mesterek részére is.

Földes Sándor
 villamos világítási és orvóárviteli vállalata
 Piacz-u. 42. (Gyarmathy-ház.)

Az Első Takarékpénztár
 átköltözködése folytán megürült **Kossuth-u. 3. sz. alatti első emeleti helyiségek**
 üzletnek vagy irodának **kiadóok.**

A legújabb és legmodernebb ékszerek készülnek
Vági István
 ékszersz mütermében, Miklós-u. 5.
 javítások átalakítások a legszebb, legjobban és legolcsóbban eszközöltetnek.
Pontos kiszolgálás.

Donogán és Somossy
 DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Órlási választék
mindenféle szőnyegekben
 Függönyök. — Ágy- és asztalterítők. — Divánterítők. — Lábtörölők. — Linoleum. — Butorszövetek. ::

Biztos megélhetés.
 Egy 40 év óta fennálló **vas, fűszer és vegyes-üzlet** évi 70—80 ezer korona forgalommal 1912 júliusra kiadó, vagy az összes árukkal átadó. Értekezni lehet **Groszman Vilmos** Tiszaabádszalók.

A hibás emésztés az oka igen sok betegségnek.
 Alkalmazzunk tehát jókor olyan szert, mely az emésztést szabályozza.

Egy kipróbált, kikeresett legjobb és leghatásosabb gyógyítvekből gondosan összeállított étvágyat elősegítő, emésztést előmozdító és enyhe leveztető házis er, mely a mértékletenség ismert következményeit hibás diéta, megfűlés és elhanyagolás által előidéztet székrekedést mint gyomorégést, felfúvást, a túlsok szagoképzést és a görögös székvedéseket enyhíti és megszünteti ez a **ROSA** gyomorbalzsama a Fragner B. prágai gyógyszerárúházból.

FIGYELEM! A csomagolás minden részén a törvényileg bejegyzett védjegy van.

FŐRAKTÁR:
B FRAGNER cs. és k. udvari szállító
 a „Fekete sas” gyógyszerárúháza, Prág. Kleinseite 203.
 Ecke der Nerudgasse.

Postaküldés naponta.
 1 egész üveg 2 kor., 1 fél üveg 1 kor. Postán a K 1.50 előleges beklüldése mellett kis üveg, K 2.30 nagy üveg, K 4.70 két nagy üveg, K 8.— négy nagy üveg, K 22.— beklüldése mellett 14 nagy üveg ausztr.-magyarországi minden állomására bérmentve küldetik. Kapható Debreczenben Mihalovits Jenő gyógyszerárúházból.

Félix-gyógyfürdő
 Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. Európa leggazdagabb forró kénes hőforrása viz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csusz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült mőh és petefészekgyulladások, mőhurut medencebeli sejtiszóvetlőb és izzadmán oknál. Ivógyógymód alakjában idült gyomorbántalmaknál, mőhacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epekövőknél meglepő gyógyhatás. Tükör-, kád-, mőh-, szénsav- és iszapfürdők. **1908. évben 8600 állandó fürdővendég.** Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlaparak. — Állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak, fenyőerdő, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közleked k. naponta. Posta, távirat, interurban telefon.
Gyógy- és zenedij nincs.
 Prospektust küld **AZ IGAZGATÓSÁG.**

1912. május 19.
 A KIR. MŰSZAKI TORJÁRÓ KISÉ
 72.
 1912.
 H
 hó 18-án mőkötő órhatós
 keresztli sitása ut tozó a), sik két vizzel te ellentáll 7—C°- felenged midőn a közölők mig az talán sz
 F. sz. Jel
 1 1
 2 1
 3 1
 4 2
 5 2
 6 2
 7 3
 8 3
 9 3
 10 4
 11 4
 12 4
 13 5
 14 5
 15 5
 16 6
 17 6
 18 6
 19 7
 20 7
 21 7
 22 8
 23 8
 24 8
 25 9
 26 9
 27 9
 A 25 szes fagy igen kiser észrevehe súlyveszt 0-2% a számu pr darabnál A m

**A KIR. JÓZSEF-MŰEGYETEM
MŰSZAKI MECHANIKAI LABORA-
TORIUMÁVAL KAPCSOLATOS
KISÉRLETI ÁLLOMÁS.**

72.
1912.

B. h.

1912 május 10.

Hivatalos bizonyítvány.

Tárgy: Az Első Debreczeni Mészhomokkő-Téglagyár Részvénytársaság által Debreczenből 1912. január hó 18-án kelt megkeresés kíséretében hivatalos pecsét alatt beküldött 3637. naplósám alatt érkezett mészhomokkőtégglák, melyek Debreczen szab. kir. város belvárosi rendőrkapitányságának 862—1912. rfk. számú rendőrhatalósági igazolványa szerint beküldő cégnek a Diószegi-úton levő gyárában készültek.

I. kísérlet. A szilárdsági megvizsgálásra beküldött átlag 4.4 kg. súlyu mészhomokkőtégglák egyes darabjai keresztirányban 3 részre fűrészeltettek és az így nyert darabok felületeinek gondos lecsiszolása és párhuzamosító a), b) és c)-vel jelölt darabokból egy-egy darab természetes száraz állapotban nyomatott össze, míg a mázzal telítődött. Ezen két darab közül az egyik ily nedves állapotban nyomatott össze, míg a másik a fagy-7—C°-ra súlyszettelt a.á. Ezen naponként ismételt fagyasztásoknál 16 óra a megfagyasztásra és 8 óra az ismét midőn a fagyasztott darabok a 25-ször ismételt fagyasztást minden észrevehető megváltozás nélkül kiállották, közülök 5 darab az utolsó fagyasztást követő felengedés után, de még ily nedves állapotban nyomatott össze, míg az utolsó 4 darab kiszáritott és ily állapotukban súlyuk meghatározatván, ebből a fagyasztás alatt netalán szenvedett súlyvesztés megállapításával azok is összenyomattak.

A nyert eredmények a következők:

F. sz.	Jel	Nyomott felület cm ²	Magasság cm.	Volumen súly	Felvett víz %	Törés határérték kg cm ²	Jegyzet
1	1a	129.24	6.21	1.786	14.1	336.0	nedvesen eltörve
2	1b	125.72	6.09	1.790	—	387.7	
3	1c	126.90	6.21	1.780	14.0	365.4	25 fagy. után nedvesen
4	2a	119.03	6.20	1.751	15.6	338.2	25 fagy. után szárazon
5	2b	126.61	6.11	1.731	16.0	265.0	nedvesen eltörve
6	2c	131.60	6.23	1.749	—	362.1	
7	3a	120.95	6.17	1.796	—	427.4	
8	3b	124.64	6.02	1.772	14.8	308.5	25 fagy. után nedvesen
9	3c	133.81	6.12	1.766	14.8	284.7	nedvesen eltörve
10	4a	126.06	5.94	1.690	16.8	179.6	nedvesen eltörve
11	4b	128.03	5.79	1.704	—	272.4	
12	4c	131.69	6.19	1.728	15.5	267.5	25 fagy. után szárazon
13	5a	127.15	6.06	1.727	14.9	290.1	25 fagy. után nedvesen
14	5b	129.07	5.90	1.711	16.4	257.3	nedvesen eltörve
15	5c	128.25	6.14	1.739	—	311.1	
16	6a	125.55	6.21	1.705	—	276.0	
17	6b	121.20	6.05	1.723	15.3	284.7	25 fagy. után szárazon
18	6c	130.65	6.22	1.712	16.3	244.9	nedvesen eltörve
19	7a	127.22	6.10	1.725	15.4	258.2	nedvesen eltörve
20	7b	135.89	5.95	1.734	—	320.0	
21	7c	128.06	6.02	1.752	15.4	332.8	25 fagy. után nedvesen
22	8a	125.54	6.35	1.718	15.6	283.5	25 fagy. után szárazon
23	8b	114.61	6.20	1.721	16.6	248.4	nedvesen eltörve
24	8c	125.65	6.09	1.711	—	294.6	
25	9a	120.33	6.13	1.729	—	378.2	
26	9b	121.42	6.39	1.760	15.4	281.2	25 fagy. után nedvesen
27	9c	127.79	6.21	1.749	16.4	239.1	nedvesen eltörve

A 25-ször ismételt fagyasztást illetőleg: Az összes fagyasztott próbadarabokon az élek és sarkoknak igen kismérvű letompulásán kívül egyéb megváltozás észrevehető nem volt. A fagyasztások alatt szenvedett súlyvesztések összege a 2/a számú próbadarabnál 0.2%, a 4/c. számú próbadarabnál 0.3%-nak, a 6/b. számú próbadarabnál 0.3%-nak, míg a 8/a. sz. próbadarabnál szintén 0.3%-nak találtatott.

A mészhomok kötégla fagyállónak bizonyult.

II. kísérlet. A mészhomokkőtégglák közül 6 darab keresztirányban kettéfűrészeltetett s a fűrészelés által nyert két-két összetartozó féltégldarab egymás fölé helyezve 1 cm. vastag tiszta portland cementpéppel ragasztatott össze. Az így nyert koczka alakú próbatetek nyomólapjai a kellő párhuzamosítás céljából igen vékonyan tiszta portland cementpép réteggel vonattak be s 28 napi levegőn való keményedés után összenyomattak.

A nyert eredmények a következők:

F. sz.	Nyomott felület cm ²	Magasság cm.	Volumen-súly	Töréshatárérték kg/cm ²
1	200.50	13.70	1.772	222.3
2	202.48	13.75	1.763	197.4
3	203.20	13.75	1.728	165.5
4	204.46	13.75	1.807	240.5
5	198.81	14.10	1.799	241.2
6	200.78	13.78	1.726	156.1

Budapest, 1912 május hó 10-én.

Pecsét helye.

Nagy Dezső sk.,

m. kir. udvari tanácsos, műegyetemi tanár
a kísérleti állomás főnöke.

1 K

173/1912. sorszám.

Alólrított bizonyítom, hogy ez a másolat a Békessy László ur által előttem eredetileg felmutatott 1 korona bélyeggel ellátott hivatalos bizonyítvánnyal mindenben megegyezik azzal, hogy a jelen másolat 2. oldalának 7. sorában e két szám „24” általam hitelesítés előtt töröltetett s helyébe e két szám „72” általam pótoltatott az eredetinek megfelelően. Kelt Debreczenben, ezerkilencszáztizenkettő (1912.) évi május hó tizenhetedik (17.) napján. Díj és bélyeg 2 K 30 f.

Pecsét helye.

Dr. Galánffy János s. k.,
kir. közjegyző.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szögig 50 fillér, azontul minden szög 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden szög 10 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. Vissza tudakozásnál tessék válaszholni a válaszholókat.

Levelezés.

Férjet keresnek 21 éves amerikai árva 120,000 dollár vagyonnal, továbbá 38 éves egyedül álló, gyermektelen özvegy 75,000 kor., 18 éves szerb hölgy 150,000 frank, 25 éves evang. földbirtokos leánya 50,000 márka, 25 éves orosz hölgy 50,000 rubel vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy 10—500,000 márka vagyonnal. Komoly érdeklődőknek díjtalan felvilágosítással szolgál. Schlesinger, Berlin 18.

Betöltendő.

Kereskedelmi végzett, könyvelésben jártas, jó írásu kisasszony azonnal alkalmazást nyer Frenkel Jenő sörnagykereskedő irodájában, Arany János-u. 60.

Irodai munkálatokat, könyvek rendezését, teljes könyvvezetést és levelezést vállal perfect könyvelő délután 4 órára, valamint tanítást is esténként. Czim a kiadóban.

Nappali kifizető fiú felvétetik Hoffmann és Kronovitz nyomdájában.

Intelligensebb emberek üzletszerzéshez és pénzbeszedéshez felvétetnek elsőrendű helybeli céghez. Ajánlatok „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

Fischbein Jenő sörnagykereskedőnél Hatvan-utca 30. értelmes, megbízható raktárnok jó bizonyítványokkal azonnal felvétetik.

Munkásnök jó fizetéssel azonnal felvétetnek Teleki-utca 100 sz.

Józan életű házaspár házmesternek keresetik. Hatvan-utca 16. szám.

20 koronát fizetek egy kifizető 13—15 éves fiúnak. Jelentkezzenek a kiadóba.

Bármiféle cím, körlevél, avagy boríték címzését elvállalok és azt gyorsan elkészítem. Jóírású fiatal ember. Cím a kiadóba.

Adás-vétel.

Tabaccó moly irtó por, Naftalin és féreg irtó por. Tartós fényű Linoleum szobalag festékek és parket kenőcsök kaphatók Deutsch Lajos Piac-utca 38. szám alatti fő- és Piac-utca 72. szám alatti fiók üzletében.

Mindenki szeret olcsón vásárolni a Kézimunka Cipő Áruház a legjobb és legolcsóbb áruval ellátva. Bevezetve férfi és női fehér nemű és divatcikkek. Egyszeri vásárlás mindenkit meggyőz. Szíves pártfogást kér. Klein Izsó, Csapó-u. 18.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiú öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbavásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Olcsón vásárolhat férfi és női finom fehérneműket, férfi, női és gyermek valódi bőr harisnyákat, kötényeket, vászonzebendőt, leányka kötött kabátokat, mosó kis ruhákat, kott, lüster és sifon alsó szoknyákat Kertésznel, Sas-utca 4.

Nagylétal Haut-féle jóforgalmu gözmalom, társak meg nem egyezése folytán, eladó. Értekezni lehet csütörtöki napon Nagylétán, máskor lakásomon. Grünspan, Hosszupályi.

Eladó butor. Hajduszoboszlón igen jókarban lévő két szoba uri butor, 2 ágy, 1 ebédlő kredencz, 1 konzoltükör, selyemmel áthuzott fotelek, lámpák és diván. jutányos áron eladók. Neuman József H.-Szoboszló.

Saját monogramjával ellátott szivarkahüvelyt szivhat mindenki! Kizárólagos raktár a Harmathy hüvelykülönlegességek főraktárában, Fűvészkert-u. 14.

Kar-utca 24. számú ház, négy lakással és hozzátartozékaival eladó.

Szép burgonya métermázsánként 11 kor. Péterfia-u. 76.

Eladó egy jókarban lévő dupla ajtó Nap-utca 18. alatt.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászón, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Bocskai-kertben 9 hold szőlő kisebb részletekben is eladó. Értekezhetni Miklós-u. 22., utcai lakás.

delni az bizalommal keresse fel Falusi Károly polgári és katonai cipész mestert, Csapó-u. 41.

Lakás.

Butorozott szoba Piac-u. 71. szám alatt (II. emelet, főlépcső) kiadó. Nagyon jutányos ár, esetleg olcsó reggelivel. Kereskedő-, üzleti alkalmazottaknak nagyon alkalmas

Különfele.

Van szerencsém értesíteni, hogy Rákay ur cipőfelsőrész készítő műhelyét átvettem s azt a mai kornak megfelelően tovább vezetem. Teljes tisztelettel Zeke László cipőfelsőrész készítő Csapó-u. 13.

Welsz Ferencz gépzemre be rendezett asztalos műhelye József kir. herceg-u. 7. Telefon 10—90.

DARKAUFÜRDŐ

(Osztrák-Szilézia.)

Legerősebb elsőrangú jódbrom-sósfürdő. Egyetlen fürdő, ahol tiszta jódsóban lehet fürödni. Javallatok: Görvély, syphillis, exsudatumok, érelmeszesedés, csont- és ízületi bajok, női betegségek, csusz, stb. Legmodernebb gyógyszerközök. Régi park. Diszes szállások. Gyermekpenziók kíséret nélkül. Hegyi vízvezeték. Telefon. Posta, táviró és vasuti állomás. Évad május 15-től október 1-ig. Főorvos Dr. V. Klimek. Értesítésekkel és prospektusokkal szolgál. Exz. Graf Larisch-Mönnichsche Kurverwaltung, Darkau.

Az Első Takarékpénztár

Piacz-Kossuth-utca sarki bérházában

egy II. emeleti uri lakosztály azonnal kiadó.

Permetezéshez

még ezidőszent az összes európai gyártmányok között, technikai bizonyítás útján legtükételesebb a Veréb István által, Debreczen I. Szapados-u. 10. sz. saját ház, már 14 éve országsszerte kömegelőzésre gyártott „Sugár” permetező.

Ára darabonként felelősség mellett 36 korona. Leírás ingyen és bérmentve. Óvakodjunk a m-napság gombamódra néző, silány vásári permetezőktől.

Füzwessző

(kosárkötésre) és szőlővenyige (fűtésre)

eladó

az Erzsébet-szőlőtelepen.

Iroda: Debreczen, Kossuth-u. 32. sz.

Bérekocsisok

és fuvarosoknak különösen alkalmas közvetlen a Hungaria-malom mellett a Poroszlay telepen egy jól bekerített lakóház, istálló és kocsiszín

azonnal kiadó.

Minden oldalról könnyen megközelíthető, villanyos megállóhoz közel, baromfiitenyészésre is kiválóan alkalmas.

Értekezhetni lehet Fleischer István Deák Ferencz-u. 19. sz. alatt

Uj üzlet! Megnyit! Uj üzlet!

Bluz-, Alj- és Pongyola-Áruház

Csapó u. 18. volt gyógyszerár helyén.

Saját varroda az üzletben.

Rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Gyászruhák 5 óra alatt készítettnek. (Mosó pongyola 5 kor.)

GUTORI FÖLDES KELEMEN aradi gyógyszerész által készített

Margit-crème

legjobb arckenőcs, mely 2—3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Crème egyedül szer szelő, májfoltok, pattanások, bőrtarka (Mitesser), ráncok, kiütések stb. ellen.

Margit-Crème pártatlan szer bőrpattanások, wimmerlik, arc- és kézörorsődés, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve, az rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szelővel, vagy májfoltokkal fedett arc 2—3 nap alatt fehérre lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A Földes-féle Margit-Crème ára: nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 korona.

Margit-puder fehér, rózsas vagy crème színben 1 kor. 20 fillér.

Margit-szappan darabja 70 fillér

Csak akkor valódi, ha minden doboz gutori FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Árad, felirattal és c. merrel van ellátva. Utánzatoktól óvakodjunk!

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferencz, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Mauthner Alfréd, Jó a és Jóna. Hajduszoboszlón: Barbócz Z. igmond. — Hajdúböszörményben: Ersey Gábor gyógyszerárakban.

500 koronát

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett üvege 80 fillér valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlik. Bartilla, Winkler Ede, Wien, 19/1. Sommergeasse 1. — Kapható Debreczen minden gyógyszerárban és drogueriában. Csakis Bartilla fogvíz, kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik. O helyekre hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üvege 5 kor. 80 fillérért.

Vil

arhelye
erkélye
zését, ki

Kn

Kertech

A Népt

Debrec

felhívja az

figyelmét ar

tém levő C

parcellák,

parcellák,

lett, az O

ház

kedvező h

Az alk

alkoh

Mar

limon

kész

Csak akkor

den zacskó

Évenkénti f

Első cseho

ládgyarak

az

Képviselői:

Vil

168/1912.

A presb

közhiprre te

günk vála

az egyházi

készült és

esti 5 óra

hivatalában

azt ebben

tartó hivat

tekintheti

egyház ik

felszólamlá

lásra hozar

mely az il

tenni, ez é

espereshez

Debrec

Dicsőfi Józ

lelkészeln

Virágágyak,

sírhelyek, szőnyegágyak, ablakok, erkélyek, verandák, stb. stb. rendezését, kiültetését és díszítését izlésesen és modernül teljesíti

Knapik János

mű- és tájkertész

Kerttechnikai iroda: Lorántffy-u. 14.

A Néptakarékpénztár m. sz.

Debreczen, Placz-utca 75. szám.

felhívja az iparosok, vasutasok, munkások

figyelmét arra, hogy a vámospércsi út mentén levő Czeglédy-telepen 180 négyszögöles parcellák, a létal-úton 150 négyszögöles parcellák, a máv. gépjáratóműhely mellett, az Onosai-úton 180 négyszögöles parcellák

házhelyeknek

kedvező heti befizetések ellenében eladók.

Az alkohol elleni küzdelemben

az alkoholmentes pezsgő-limonádék, melyek a

Marsner-féle pezsgő-limonádé-cukorkákból

készülnek, a leghatékonyabb szer.

Csak akkor valódi, ha ezen védjeggyel minden zacskó, valamint minden egyes pasztilla el van látva.

Évenkénti fogyasztás több, mint 60 millió darab. Egyedüli készítő:

Első csehországi orientális cukorárú és csokoládégyárak részvénytársaság Kgl. Weinberge

azelőtt **Marsner A.**

Képviselő: Schiffmann J. Henrik, Budapest, VIII., József-körút 63. szám.

168/1912. P.

Hirdetés.

A presbiterium megbízása folytán közhírré tesszük, hogy egyházközségünk választótagjainak névjegyzéke az egyházi I. t.-c. 19. §-a folytán elkészült és ez évi május 15-től 25-én esti 5 óráig az egyház számvevői hivatalában közszemlére kitétetik, hol azt ebben az időben a délután 1 óráig tartó hivatalos órák alatt bárki megtekintheti és ellene ez idő alatt az egyház iktatói hivatalában írásban felszólamlást adhat be, a felszólamlásra hozandó határozat ellen pedig, mely az illetővel írásban fog közölni, ez évi június 5-től 20-áig az espereshez felelbezhethet.

Debreczen, 1912. évi május hó 10.

Dicsőfi József, Kovács József, lelkészelnök. főgondnok.

Kartelen kívül. MEZŐ ÁRMIN

épületek, deszka és cserépkereskedése, Wesselényi-tér 6. szám alatt (Bertagözmalom mellett) — Kolarit elszigetelő lemez kizárólagos egyed. árusítása. —

Kartelen kívül,

tehát olcsó árak. Mindenkinek saját érdeke, — hogy szükségletét nálam szerezzé be.

Tiszta agyagból készült: szép piros

cserép, fali téglák

és legszebb nyersfalazati és

kémény-tégla

csak a

Karczagi agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.

Porol Fest Tisztít

Hrabéczy

szövet- és csipkefüggönyöket, stórokat, divánvédőket, ágy- és asztalterítőket stb.

Agytollat

fertőtlenítve tisztít

Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság, Széchenyi-utca 42. sz.

A bevált és legjobb

önműködő vihető és tolató szőlőskerti-, gyümölcsfa-, komló- és vetési repce-fecskendő a

Syphonia

Borprések — Hydraul. sajtók — Szőlészeti berendezések — Szőlő-Gyümölcs-malmok

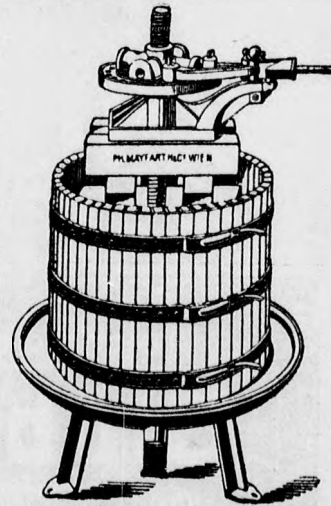
Forduljunk a gyárosokhoz

Ph. Mayfarth & Co., Wien II.

Frankfurt a. M. Berlin Paris.

Gazdag, ábrás 125. a. sz. katalogus ingyen és bérmentve.

Képviselő kívánatos.

Holland-Amerika Vonal, Rotterdam

Németalföld-Amerikai Gőzhajózási Részvénytársaság Magyarországon bejegyzett cég.

Hetenkénti hajójaratok

Rotterdam-Newyork-Kanada között.

Iroda: Budapesten, VII., Nefelejts-utca 47.

A földművelésügyi Ministerium 18065/012. számú engedélye alapján megjelent a c.o. dá. hatású Dr. Borovszky-féle

ANIMAL-BOROLIN

háziállatok részére.

Külső használatra, bedörzsölésre, hűléből származó bajok esetén. Igen jól használható száj- és körömfájás alkalmával mint fertőtlenítő szer, ezenkívül baromfifertőzések esetén is.

Az ár használati utasítással füvegenként 1 K 50 fillér.

Kapható az ország nagyobb gyógytáraitban és drogeriáiban.

Viszontelárusítók kerestetnek — Kérjen ingyen használati utasítást. — Próbáruveg állatorvosoknak ingyen.

A Központi BOROLIN-Főraktár Budapest, II., Margit-rakpart 45. szám.

Debreczenben kapható: Batáry Imre, Harsányi Lajos, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő és Steiner Manó gyógyasztárában, „Központi” Drogeriában, Balogh M. J., Deutsch Lajos, Mayer Jenő és Béla kereskedőknél és Nagy András kezyti- és sérvkötő gyárában.

Telefon 945.

Telefon 945.

Tüzifa, szén, mész,

cserép, cement, téglák

és mindennemű építkezési anyagok

legolcsóbb beszerzési forrása

Szügyi Sándornál

Bánffy-u. 6. „Hungária“-malom mellett.

Alapítva 1867-ben. Alapítva 1867-ben.

Figyelmén kívül ne hagyjuk, hogy az első-rangu modern és legnagyobb

molykár elleni megóvó és beraktározó nagyvállalat

Végh Gyula szücsmesternél van **Piac-utca 42.** ahol mindennemű szőrme és szőrme ruhák díjtalanul, figyelmesen kijavíthatnak, el- és hazaszállíthatnak. Becsérték szerint tűzkár ellen biztosítva, megóvó termeim saját házamban e célra építettek.

A címre tessék figyelni!

Teljes tisztelettel

Végh Gyula.

Iglófürdő

gyógyfürdő (Szepes megye)

vasuti állomás: Igló. (Automobiljárat) Gyönyörű fekvéssel, fenyvesekkel körülövezve, teljesen védett fekvésű hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalatórium, szénsavas fürdők, fekvőcsarnok, hizlalókura stb. Szórakozásokról gondoskodva. **Kitűnő konyha.** **Állandó fürdőorvos.** **Árak mérsékeltek.** **Tájékoztató leírást** (prospektust) kívánatra küld **Iglófürdő gondnoksága.**

NIGRIN

a legjobb czipókrém az egész világon. Az

eddig világhírű wiksznek vitriol nélküli gyártása is.

St. Fernolendt, Wien III.

cs. és kir. udvari szállító. — 80 éves gyártó énnélis.

No lám... Ez a valódi **Jacobi antinicotin** szivarka-hüvely!

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb femtisztítószere

Ügyes képviselő

aki e téren már sikerrel működött, egy elsőrangú világcég versenynélküli gyártmányának eladására, **egyedárúsítási joggal, magas jutalékkal** kerestetik. Szakismeret és tőkepenz nem szükséges. Németnyelvű ajánlatokat közvetít «W. B. 7164.» alatt Annoncen-Expedition **Rudolf Mosse, Wien, I., Sellerstätte 2.**

A kézi és szénsavas ásványvizek királya.
Kapható: **A fűszerkereskedelmi részv. társ.-nál Debreczenben.**

1239—1912. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A püspökladányi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Püspökladányi Takarékpénztár végrehajthatónak Csathi Sándor végrehajtást szenvedő elleni 2064 kor. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben a debreczeni kir. törvényszék a pladányi kir. járásbíróóság területén levő Pladány községében fekvő püspökladányi 3231. számú betétben A I 1—2. sor. 1449/1—b. 1449/2—b. hrsz alatt felvett 476 négyszögöl területű a Beltelekben fekvő kert és udvarra az árverést 854 koronában megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1912. évi július hó 8. napján d. e. 9 órakor** a kir. jbiróság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is, azonban annak 2/3-ánál alacsonyabb áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60. tc. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszo-lygaltatni.

Püspökladány, 1912. márczius hó 31.

Dr. Kovács s. k. kir. jbiró.

Telefon sz. 49. Telefon sz. 49.

SZÁNTÓ LÁSZLÓ

DEBRECZEN

a Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat Hajdu- és Szabolcsmegyei képviselője.

Ajánlja: a Salgótarján, Petrozsény, Pálfaiva és Farkasvölgyi bányák darabos, koczka, durva, akna és aprószén termékeit cséplési, szobátüzelési és ipari célokra.

Próbálja meg

és készíttesse férfiruháit a legszolidabb áron kizárólag

Sugár Samu férfi szabónál

József kir. herceg-utca 23. szám alatt, hol is kitűnő ízlés szerint megválogatott és állandóan raktáron tartott honi és angol gyártmányu szövetekből lesznek előállítva.

Kohn S. Sándor

Hatvan-utca 41.

szobafestő, mázoló és tapétázó.

Elvállal e szakmába vágó minden munkát a legmodernebb kiviteiben és legszolidabb árk mellett. Vidékre mintákkal is készséggel szolgálak

Automobilvezetői - szakiskola

Budapest, VIII., Illés-utca 19. sz.

Modern tanintézet autovezetői kiképzésre. — Gazdag felszerelés. — Kiváló tanerők. — Ingyenes állásközvetítés. — Prospektus válaszbélyeg ellenében díjtalan.

Tekintve a szakképzett seffőrökben mutatkozó állandó keresletet, melegen ajánljuk a pályaválasztók figyelmébe az intézetet

Visszanyertem

amit oly nehezen vártam

régi egészségem

mert elég korán megtudtam, hogy

az Orosházi kenyér

és fehér sütemény már

rövid használata után

gyógyító hatással bír.

Az Orosházi kenyér és fehér sütemény készül az

Első Debreceni Kenyérgyár

Részvénytársaságnál

Széchenyi-u. 49. — Telefon 793.

Kapható a főüzletben Simonffy-utca 2, városi bérpalota, telefon 32. Ugyazintén minden jobb fűszerkereskedésben, bodegában és vendéglőben.

Uj üzlet. Uj üzlet.

Halmágyi Sámuel

bluz, pongyola, costum és ruha-különlegességek divatháza

Megnyilik e hét folyamán

;; Piacz-utca 32. szám alatt. ;;

Simonffy-utca 55.	Ruhafestő.	Széchenyi-utca 6.
GÖZTISZTÍTÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll-tisztító.
Varga-utca 35.	Vegyí-tisztító.	Verbőczy-utca 14.

Hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami mén-teleposztálynál 1912. év július hó 1-től 1913. év február hó végéig terjedő időtartama alatt 200 mén után termelendő trágya értékesítése tárgyában a méntelep laktanyában levő számvevőségi irodában **1912. év május hó 30-án délelőtt 10 órakor** nyilvános szóbeli árverés lesz megtartva. Az árverési feltételek a jelzett irodában bármikor megtudhatók. Debreczen, 1912. április hó 30-án.

Perczel
alezredes.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknel a legkitünőbb háziszser a

Hollandi

Gyomoreszepek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

Kavics-homokbánya az év minden szakában üzemben. Gőzüzemű berendezés. Mindenféle vasbeton és betonmunkához kiválóan alkalmas **Szamos-folyam kavics**. Vasúti állomás Szatmár-Udvari. Rendelvények bármikor és bármily mennyiségben a legrövidebb idő alatt elintéztetnek.

Megrendelés: **Bikfalvy Albert**
tulajdonoshoz címzendők: Berend, posta és táviró állomás Szatmár-Udvari. Vagy: **Beer Sámuel, Szatmár-Németi**
Bányai-ut 17. szám. Telefon-szám 264.

ÖBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.

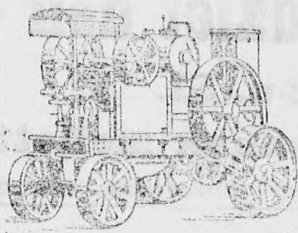
Bécs, VI/1, Gumpendorferstrasse 72.

Diesel-motorok.

Stabil-benzinmotorok. Motorcséplőkészletek.

Magánjáró és Szívógáz-motorok.

Kétütemű nyersolajmotorok.

„GNOM” a legjobb motor!

Keil-Lakk

„Keil-Lakk”-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmed csak arra legyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk” legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha „Fehér Keil-Lakk”-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk” azurkék,
Kertibutor fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil Lakk”-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk”!

Mindenkor kapható:

KONTSEK GÉZA cégénél, Debreczen.

Megnyílt

Schön Sándor

tényesen berendezett és dusan felszerelt

keztü, kötszer és orvosi műszertára

Debreczen, Piacz-u. 14. Csapó-u. sarok.

(A Bika szállodával szemben.)

Csak rövid ideig. Csak rövid ideig.

Az üzlet feloszlik.

Wallerstein Fülöp és Fiai női divat-üzletét megvettem és az árut

minden áron árusítom.**Az üzlet feloszlik.**

Raktár egy tömegben is eladó. — Berendezés eladó.

ifj. Molnár Lukács

Kossuth-u. Kölcsonös-Segélyző palota, a gyógyszer-tár mellett.

Aki jó és olcsó cipőt

akar vásárolni, az ne sajnálja a fáradságot, hanem tekintse meg

Fischer Menyhért

Piacz-u. 9. sz. alatt levő

CIPŐ-ÜZLETÉT,

ahol tulhalmozott raktár miatt a raktáron levő férfi és női amerikai, ugyszintén fiu-, leány és gyermek cipők mélyen leszállított árak mellett árusítanak el.

A mesterdálnok

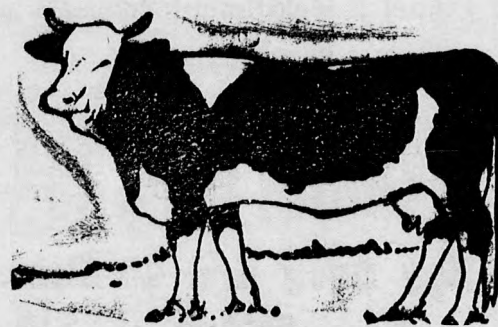
Cipőm szép és tökéletes, Benne járnai élvezetes, Mert ha cipőt szegzek, varrok, Rajt' van

kaucsuksarok.**JÖN! JÖN! JÖN!****Uraim! Jön! a pünkösöd!****Elegáns fess elsőrendű****Finom előkelő****Ruhák****Neumann M.**

cs. és királyi udvari és kamarai szállító cégénél szerezhető be.

Az üzlet déli óra alatt is nyitva.**Piacz-u. 51.****Piacz-u. 51.****Csanak mellett, a postával szemben.****Üszöket adunk**

tenyésztés céljából kisczardáknak, gazdaságoknak és uradalmaknak. A tarka fajúszők és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő készpénzzel, vagy 2 év után is fizetheti.

Neuschlosz Testvérek

Eötvös-utca 2. sz. Szatmár. (A régi Koronával szemben.)

Irodai telefon szám 16. — Gazdasági telefon szám 155.

Nincs többé nedves fal!!!**Watprooffal**, a legtökéletesebb vízhatlanító és szigetelő anyaggal nedves helyiségek teljesen szárazzá tehetők.**Watprooffal** telített homlokzatok megtartják mindenkor tetszetős külsejüket. Bármely cement és mészkészítmény vízhatlanná válik.**Watproof** a legjobb talajviz-szigetelő.**Raktár: Lukács Vilmos és Testvére, Hatvan-u. 5.****Üzlet-áthelyezés.****ÁRON MIKSA szesz-, bor- és sörnagykereskedését**

összpontosítván, egész üzletét

a Turás-kerti telepre, Kishegyesi-ut 3. sz. alá, Debreczen-vásártér állomás közvetlen közelébe helyezte át.

Az egész üzlet teljesen ujonnan van felszerelve és mindenféle szeszestialokkal, kitűnő kerti, homoki faj- és hegyi borokkal nagy választékban ellátva áll a tisztelt közönség rendelkezésére.

A Dreher-féle sör-főraktár a legujabb amerikai jégházzal és modern gépekkel van berendezve. Az eladás alá kerülő hordós sörök, minden további hűtés nélkül azonnal csapraverhetők. Üveges sörök az 1911. évi drezdai egészségügyi kiállításon aranyéremmel — első díjjal — kitüntetett gépekkel fejtve versenyen felüli kiváló jó minőségben kaphatók.

Megrendelések direkt a telepre — **telefon 13. szám** — intézendők. Szóbeli megrendeléseket elfogad Áron Miksa kimérése Dégenfeld-tér 8. sz. és rögtön telefonon továbbít.**A megrendelések a lehető legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek.****Világi vevők fuvarosai részére pihenő és etető hely van a telepen.**